

RIKOSSEURAAMUSVIRASTO

Rikosseuraamusviraston monisteita 1/2009

Rikosseuraamusviraston tilinpäätös vuodelta 2008

16.3.2009

Sisällysluettelo

1. Toimintakertomus.....	2
1.1 Johdon katsaus.....	2
1.2 Vaikuttavuus.....	4
1.2.1 Toiminnan vaikuttavuus.....	4
1.2.2 Siirto ja sijoitusmenojen vaikuttavuus.....	5
1.3 Toiminnallinen tehokkuus.....	5
1.3.1 Toiminnan tuottavuus.....	5
1.3.2 Toiminnan taloudellisuus.....	6
1.3.3 Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus.....	8
1.3.4 Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus.....	14
1.4 Tuotokset ja laadunhallinta.....	15
1.4.1 Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet.....	15
1.4.2 Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu.....	17
1.5 Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen.....	18
1.6 Tilinpäätösanalyysi.....	23
1.6.1 Rahoituksen rakenne.....	23
1.6.2 Talousarvion toteutuminen.....	23
1.6.3 Tuotto- ja kululaskelma.....	24
1.6.4 Tase.....	25
1.7 Sisäisen valvonnan arviointi ja vahvistuslausuma.....	27
1.8 Arviointien tulokset.....	28
1.9 Yhteenvedo havaituista väärinkäytöksistä.....	29
2. Talousarvion toteutumalaskelma.....	30
3. Tuotto- ja kululaskelma.....	33
4. Tase.....	34
5. Liitetiedot.....	36
5.1 Selvitys tilinpäätöksen laatimisperiaatteista ja vertailtavuudesta.....	36
5.2 Nettotulot ja menot.....	38
5.3 Arviomäärärahojen ylitykset.....	40
5.4 Peruutetut siirretyt määrärahat.....	40
5.5 Henkilöstökulujen erittely.....	41
5.6 Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset.....	42
5.7 Kansallis- ja käyttöomaisuuden ja muiden pitkävaikutteisten menojen poistot.....	44
5.8 Rahoitustuotot ja -kulut.....	46
5.9 Talousarviotaloudesta annetut lainat.....	46
5.10 Arvopaperit ja oman pääoman ehtoiset sijoitukset.....	48
5.11 Taseen rahoituserät ja velat.....	50
5.12 Valtiontakaukset ja -takuut sekä muut vastuut.....	52
5.13 Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat.....	54
5.14 Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat.....	54
5.15 Velan muutokset.....	54
5.16 Velan maturiteettijakauma ja duraatiot.....	54
5.17 Oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi tarvittavat muut täydentävät tiedot.....	54
6. Allekirjoitukset.....	55

Rikosseuraamusviraston tilinpäätös vuodelta 2008

Rikosseuraamusvirastoon tilivirastona kuuluu Kriminaalihuoltolaitos, Vankeinhoitolaitos ja Rikosseuraamusalan koulutuskeskus. Vankeinhoitolaitokseen kuuluu viisi aluevankilaa ja Vankeinhoitolaitoksen terveydenhuoltoyksikkö. Aluevankilat vastaavat alueellaan sijaisevien vankiloiden tulohajauksesta. Aluevankilojen tuloreportit ja tilinpäätösanalyysit on julkaistu erikseen. Samoin Vankeinhoitolaitoksen terveydenhuoltoyksikön tuloreportti on julkaistu. Kriminaalihuoltolaitokseen kuuluu 15 aluetoimistoa ja ne muodostavat kolme tulohajuttua aluetta. Kriminaalihuollon tuloreportti vastaa aluetoimistojen tulohajauksesta. Aluetoimistojen tuloreportit on julkaistu erikseen. Myös Rikosseuraamusalan koulutuskeskuksen tuloreportti on julkaistu.

1. Toimintakertomus

1.1 Johdon katsaus

Toiminnassa tapahtuneet merkittävimmät muutokset

Rikosseuraamusalan asiakkaiden kokonaismäärä toteutui hiukan talousarviossa arvioitua määrää alhaisempana. Kuluvan vuosikymmenen alkupuoliskon jatkunut vankimäärän kasvu pysähtyi. Vankien määrä väheni vuonna 2006 ja on pysynyt samalla tasolla vuosina 2007 ja 2008. Yhdyskuntaseuraamuksia suorittavien päivittäinen keskimäärä puolestaan väheni vajaalla sadalla henkilöllä. Vapaudesta vankilaan tulevien määrä pysyi samalla tasolla kuin edellisellä vuonna. Yhdyskuntaseuraamuksia tuli sitä vastoin täytäntöönpantavaksi noin 350 vähemmän kuin edellisvuonna.

Vuosi 2008 oli Vankeinhoitolaitoksessa määräraha-kehäyksen sopeuttamisen vuosi. Varsinaisen talousarvion määrärahan lisäksi Rikosseuraamusvirastolle myönnettiin kahdessa valtion lisätalousarviossa virkaehtosopimusten mukaisten korotusten kattamiseen ja toimintaedellytysten parantamiseen yhteensä 3,8 miljoonaa euroa. Näillä ja määrätietoisilla sopeuttamistoimilla, kuten virkoja pitämällä täyttämättä ja hankintoja lykkäämällä, onnistuttiin kasvattamaan siirtyvän määrärahaa hiukan eli 1,8 prosentista 2,1 prosenttiin. Osuus alittaa kuitenkin selvästi sen, mitä voidaan pitää hyvän taloudenpidon näkökulmasta riittävänä.

Rikosseuraamusalan toiminnan saattaminen vakaalle ja kestäväälle pohjalle edellyttää toiminnallisten muutosten lisäksi rakenteellisia muutoksia. Rakenteellisten toimien osalta vuonna 2007 käynnistynyt koko alaan koskeva kehittämissuunnitelma jatkui vuonna 2008. Rikosseuraamusviraston organisaatio uudistui siten, että se mahdollistaa alan yhtenäisen ohjauksen sekä luo valmiuksia Rikosseuraamusviraston, Vankeinhoitolaitoksen, Kriminaalihuoltolaitoksen hallinnon vuoden 2010 alusta suunnitellulle yhdistämiselle. Toimintavuoden lopussa valmistui selvitys uudesta alue- ja laitospohjasta. Sitä edelsi prosessi, jossa määriteltiin lähivuosien strategiset painopisteet. Tavoitteena on siirtää toiminnan painopistettä laitospohjasta avoseuraamuksiin, suljetuista vankiloista avolaitoksiin ja vankien hallittuun vapauttamiseen pitäen samalla huolta yhteiskunnan turvallisuudesta.

Toiminnan tuloksellisuuden kehitys

Toiminnallinen tehokkuus

Rikosseuraamusalan hallinnon uudistamisella pyritään myös alan tuottavuuden lisäämiseen. Tuottavuustunnusluvulla mitattuna pysyttiin vuoden 2007 tasolla ja siten ei saavutettu vuodelle 2008 asetettuja tavoitteita.

Taloudellisuusmittareilla mitattuna vankia kohti lasketut toimintamenot nousivat noin 6 % edellisestä vuodesta ja toimintamenot yhdyskuntaseuraamusta suorittavaa kohti 16 %. Nousu johtui erityisesti mm. vuokramenojen indeksia suuremmalla nousulla sekä ennakoitua suuremmalla henkilömenojen nousulla. Tämä johtui 31.10.2007 solmitussa virkaehtosopimuksessa sovitusta valtion palkkausjärjestelmän siirtymäkausien nopeutetusta loppuunviemisestä.

Tuotokset ja laadunhallinta

Rangaistuslaitosten säilytysvarmuus ja yhteiskunnan turvallisuus on pysynyt edelleen hyvällä tasolla huolimatta toiminnan sopeuttamistoimista. Poistumisluvulta palaamatta jäävien osuus pieneni. Avolaitosten käyttöaste parani edelliseen vuoteen verrattuna. Avolaitoksista luvatta poistumiset pysyivät edellisvuoden tasolla, mikä kertoo avolaitossijoitusten onnistumisesta vaikka yhä suurempi osa vangeista on ollut sijoitettuna avolaitoksiin. Valvotun koevapauden osalta päästiin määrälliseen tavoitteeseen. Yhdeksän kymmenestä aloitetusta koevapaudesta suoritettiin onnistuneesti loppuun, mitä voidaan pitää erinomaisena tuloksena. Tämä antaa hyvät edellytykset laajentaa valvotun koevapauden käyttöä tulevina vuosina.

Rangaistuslaitosten sisäinen turvallisuus ei kehittynyt asetetun tavoitteen mukaisesti. Omasta pyynnöstään erillään asuvien osuus hiukan kasvoi ja väkivaltarikkomuksista määrättyt seuraamukset lisääntyivät.

Yhdyskuntapalvelun suoritti onnistuneesti loppuun aiempaa suurempi osuus aloittaneista, vaikka tavoitetta ei saavutettu. Nuorisorangaistuksen käyttö on edelleen ollut vähäistä.

Rangaistusten täytäntöönpanotyössä kehityttiin laadullisesti. Rangaistusajan suunnitelmia tehtiin edellistä vuotta useammalle rangaistuksensa aloittaneelle rangaistusvangille. Yhdyskuntaseuraamusta suorittaville tehtyjen rangaistusajan suunnitelmien tulostavoite ylitettiin. Rangaistusvankien osallistuminen toimintaan lisääntyi tunteina edellisvuoteen verrattuna, vaikka vankien toimintaan osallistumismahdollisuuksia vähensivät mm. rakennushankkeet, joiden vuoksi työpaikkoja jäi pois käytöstä ja sopeuttamistoimista aiheutui katkoksia työtoiminnassa. Toiminta- ja päihdeohjelmien osuutta ei saatu kasvatettua tavoitteen mukaiselle tasolle mm. ohjaajapulan vuoksi, mutta osuus pystyttiin pitämään edellisvuoden tasolla. Samoin yhdyskuntaseuraamusten osalta työskentelyohjelmien osallistuneiden osuus pysyi edellisvuoden tasolla.

Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

RISEALA 2010 -hankkeen myötä käynnistyi mittava johdon valmennusohjelma, jonka avulla aloitettiin strategisten linjausten jalkauttaminen kentälle.

Huolta aiheuttaa rikosseuraamusalan sairauspoissaolojen määrän kääntyminen vuoden laskun jälkeen taas hienoiseen nousuun. Erityisesti poissaolot Vankeinhoitolaitoksessa, vielä kasvaessaan, muodostavat selvän riskin toiminnan tasapainoiselle kehittämiselle. Toisaalta vuosittain toteutetun työtyytyväisyysmittauksen valossa henkilöstön tyytyväisyys on jokaisessa laitoksessa kehittynyt parempaan.

Rikosseuraamusalan koulutuskeskuksen tulosohejaus siirtyi vuoden 2008 alusta oikeusministeriöltä Rikosseuraamusvirastolle. Muutos merkitsi sitä, että RSKK:lla oli aikaisempaa paremmat mahdollisuudet tehdä yhteistyötä keskusviraston ja sen alaisten aluevankiloiden kanssa.

1.2 Vaikuttavuus

1.2.1 Toiminnan vaikuttavuus

Rangaistusten täytäntöönpanon näkökulmasta yhteiskunnallisen vaikuttavuustavoitteen saavuttaminen edellyttää monipuolista ja luotettavaa täytäntöönpanojärjestelmää, jonka vaikutukset näkyvät mm. uusintarikollisuuden vähenemisenä.

Toiminnan vaikuttavuuden arviointia varten asetettiin tulostavoitteeksi rangaistusten täytäntöönpanon prosessin toimivuutta kuvaavan arviointipohjan ja tunnuslukujen laatiminen sekä suunnittelu- ja seurantajärjestelmän kehittäminen.

Ensikertaisten vankien uusintarikollisuuden vähentämistä koskevana kriminaalipoliittisena tavoitteena oli, että viiden vuoden kuluessa vapautumisesta vankilaan palaavien määrä vähenee vuonna 2005 arvioidulta 35 %:n tasolta 32 %:iin vuonna 2011. Edellä mainituilla luvuilla tarkoitetaan vain vapautumisen jälkeen tehdystä rikoksesta uudestaan vankilaan tuomittuja eli ns. aitoa uusimista. Luvut perustuvat tutkimukseen¹, jossa selvitettiin vuonna 1996 vankeusrangaistuksesta vapautuneiden vankien uusimisosuuksista.

Rikosseuraamusvirastossa voidaan mitata aitoa uusimista kesästä 2009 alkaen. Aidon uusimisen sijaan Rikosseuraamusvirastossa on tähän asti mitattu vankilaan palaamista. Vankilaan palaaminen on voinut johtua ennen ja/tai jälkeen vapautumisesta tehdyistä rikoksista. Vuonna 2003 ensimmäistä kertaa vankilasta vapautuneista vangeista 49 prosenttia oli palannut vankilaan viiden vuoden seuranta-aikana. Vuoden 2001 tasosta osuus oli laskenut 7 prosenttiyksikköä.

Täytäntöönpanojärjestelmän vaikuttavuuden lisäämiseksi tavoitteena oli tehostaa toimenpiteiden suunnitelmallisuutta, lisätä kuntouttavia ja yhteiskuntaan integroivia toimenpiteitä ja parantaa niiden laatua sekä huolehtia täytäntöönpanon varmuudesta, turvallisuudesta ja koko toimintajärjestelmän luotettavuudesta ja ennustettavuudesta. Vankeinhoitolaitoksessa kehitettiin vuoden 2008 aikana vankiloiden toimintorakennetta vastaamaan paremmin vankien tarpeisiin.

---

¹ Kimmo Hypén, Vankilasta vuosina 1993–2004 vapautuneet ja vankilaan uudestaan palanneet, Rikosseuraamusviraston julkaisuja 1/2004.

Rikosseuraamusalan asiakunta, työprosessit ja kuntouttaminen –työryhmän mietintö valmistui vuonna 2008. Työ jatkuu RISEALA 2010 -hankkeen ja Rikosseuraamusviraston uuden organisaation prosessien kehittämisen osana. Vuoden lopussa annettiin toimeksianto selvittää millaisin järjestelmäratkaisuoin voidaan vastata rikosseuraamusalan asiakastietojärjestelmien kehittämistarpeisiin, jotta muutosten varsinainen valmistelutyö voidaan käynnistää. Jatkotyöskentely kytkeytyy yhteiseen asiakasvaikuttavuuden kehittämishankkeeseen.

1.2.2 Siirto ja sijoitusmenojen vaikuttavuus

Virastolla ei ole siirto- ja sijoitusmenoja.

1.3 Toiminnallinen tehokkuus

1.3.1 Toiminnan tuottavuus

	Toteuma 2006	Toteuma 2007	Tavoite 2008	Toteuma 2008	Vertailu 2008/2007
TUNNUSLUVUT					
Tuottavuus					
Vangit / htv	1,40	1,31	1,34	1,31	0, 0 - yksikköä
Rangaistusvankeja toiminnoissa / htv		0,48	0,56	0,44	-0,04 - yksikköä
Yhdyskuntaseuraamus- asiakkaat /htv	52,1	51,3	57*	51,1	-0,2 - yksikköä
Päätyneet yhdyskuntaseuraamukset / htv		18,9	17,0	19,8	+ 0,9 - yksikköä

Yhtä henkilötyövuotta kohti oli vankeja keskimäärin päivässä yhtä paljon kuin edellisenä vuonna, koska samanaikaisesti vankiluvun laskun kanssa henkilötyövuositoteuma jäi edellistä vuotta alemmalle tasolle.

Rangaistusvankeja oli toiminnoissa keskimäärin päivässä vähemmän kuin edellisvuonna. Toimintaan osallistuminen lisääntyi kuitenkin tunteina ts. aikaisempaa harvempi vanki (yksilö) osallistui toimintaan.

Tuottavuustunnusluku yhdyskuntaseuraamusasiakkaat suhteessa henkilötyövuosiin tavoite on aikoinaan arvioitu liian korkeaksi(*). Yhdyskuntaseuraamusasiakkaiden määrät ovat vähentyneet, henkilötyövuodet eivät ole vähentyneet samassa suhteessa.

1.3.2 Toiminnan taloudellisuus

TUNNUSLUVUT	Toteuma 2006	Toteuma 2007	Tavoite 2008	Toteuma 2008	Vertailu 2008/2007
Taloudellisuus					
Toimintamenot vuodessa / vanki €	45 772	51 118	50 700	54 184	6 %
Toimintamenot / yhdyskuntaseuraamusta suorittava €	2 816	2 881	2890	3 303	16 %

Vankia kohti laskettuun toimintamenojen nousuun vaikutti mm. vuokramenojen kasvu 11 %:lla ja henkilöstön palkkamenojen nousu 7,4 %:lla edelliseen vuoteen verrattuna. Lisäksi Oikeushallinnon palvelukeskuksen palvelujen muuttuminen maksulliseksi lisäsi vankeinhoitolaitoksen menoja 2,4 milj. eurolla. Keskivankiluvun aleneminen nosti myös vankia kohti laskettuja menoja.

Yhdyskuntaseuraamusten osalta taloudellisuustunnusluvun nousuun vaikutti ennakoitua suurempi henkilöstömenojen nousu (12 %), joka johtui 31.10.2007 solmitussa virkaehtosopimuksessa sovitusta valtion palkkausjärjestelmän siirtymäkausien nopeutetusta loppuunviemisestä. Nousuun vaikutti myös Kriminaalihoitolaitoksen suurimman toimiston, Helsingin aluetoimiston muutto uusiin ja ajanmukaisiin tiloihin. Toimitilakustannukset nousivat edellisvuoteen verrattuna 11 %.

Rikosseuraamusalan kokonaiskustannukset 2006 – 2008 (100 000 euroa, brutto)

	2006	2007	2008	Vertailu 2008/2007
Kokonaiskustannus	207 760	221 194	235 962	6,6 %

Taulukon luvut ovat kustannuslaskennan lukuja ja sisältävät siten sisäiset veloitukset ja sisäiset tuotot sekä poistot ja korot.

Rikosseuraamusalan toimintojen kustannukset vuonna 2008

	VHL	KHL	RISE	RSKK
Yhdyskuntaseuraamukset				
HTV		144,99		
Henkilöstökustannukset	0	6 870 762	0	0
Kokonaiskustannukset	649	7 465 859	306	0
Tuotot		-340		
Vangeille järjestettävä toiminta				
HTV	462,82		0,75	
Henkilöstökustannukset	22 355 191	0	51 452	0
Kokonaiskustannukset	40 976 276	986	59 599	0
Tuotot	-11 666 718			
Vankien terveydenhuolto				
HTV	146,38			
Henkilöstökustannukset	7 975 189	0	0	0
Kokonaiskustannukset	13 190 110	2 440	0	0
Tuotot	-148 593			
Vankiloiden perushuolto				
HTV	164,94			
Henkilöstökustannukset	7 059 008	0	0	0
Kokonaiskustannukset	19 786 881	0	0	0
Tuotot	-5 170 112			
Valvonta ja vanginkuljetus				
HTV	1 218,54		0,69	
Henkilöstökustannukset	57 328 675	0	65 189	0
Kokonaiskustannukset	61 096 948	2 097	73 367	0
Tuotot	-6 857			
Kiinteistöt				
HTV	47,58	2,03	1,66	0,18
Henkilöstökustannukset	2 262 384	80 414	103 172	14 437
Kokonaiskustannukset	48 065 634	1 882 818	925 338	644 803
Tuotot	-2 338 482	-1 020		-7 572
Tutkintokoulutus				
HTV				28,49
Henkilöstökustannukset	0	0	0	1 150 597
Kokonaiskustannukset	346	0	0	1 509 598
Tuotot				-246 838
Täydennyskoulutus				
HTV				4,02
Henkilöstökustannukset	0	0	0	252 770
Kokonaiskustannukset	595	0	0	307 576
Tuotot				
Tukitoiminnot	VHL	KHL	RISE	RSKK
HTV	653,37	125,42	83,06	15,19
Henkilöstökustannukset	14 085 807	4 262 465	4 712 163	648 073
Kokonaiskustannukset	26 711 668	6 352 635	5 924 296	981 203
Tuotot	-45 680	-26 217	-125	-19 215
Yhteensä				
HTV	2 693,63	272,44	86,16	47,88
Henkilöstökustannukset	111 066 253	11 213 641	4 931 976	2 065 877
Kokonaiskustannukset	209 829 106	15 706 835	6 982 906	3 443 179
Tuotot	-19 376 445	-27 577	-125	-273 626

tiedot perustuu Tarmo -järjestelmän tietoihin

Rikosseuraamusalan kokonaiskustannuksista 235,96 milj. eurosta 26 % koostuu valvonnasta ja vanginkuljetuksesta ja 22 % kiinteistökuksannuksista. Vankeinhoitolaitoksen nettokustannuksista kiinteistöjen nettokustannus on 24 % ja valvonnan ja vanginkuljetuksen 32 %. Vangeille järjestettävän toiminnan nettokustannus on 15 % vankeinhoitolaitoksen nettokustannuksista.

Rikosseuraamusviraston kaikki toiminnot on yllä olevassa taulukossa sisällytetty tukitoimintoihin. Kriminaalihuoltolaitoksessa tukitoimintojen osuus kokonaiskustannuksista on 40 %, vankeinhoitolaitoksessa 13 % ja Rikosseuraamusalan koulutuskeskuksessa 28 %.

1.3.3 Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus

Kustannusvastaavuuslaskelmat on laadittu Valtiokonttorin 19.12.2005 antaman määräyksen (Dno 364/03/2005) mukaisesti.

Kustannusvastaavuuslaskelma esitetään työtoiminnasta, laitosmyymälöistä, palvelusuhdeasunnoista, henkilöstön ateriakorvauksista ja Rikosseuraamusalan koulutuskeskuksesta.

Työtoiminnan kustannusvastaavuus

	Toteuma	Toteuma	Tavoite	Toteuma	Vertailu	
	1 000 €	2006	2007	2008	2008	2008/2007
TUOTOT						
Maksullisen toiminnan tuotot						
- maksullisen toiminnan myyntituotot	6 719	6 891	6 700	6 722	-3 %	
- maksullisen toiminnan muut tuotot	1 583	1 444	1 100	1 459	1 %	
Tuotot yhteensä	8 302	8 335	7 800	8 181	-2 %	
KUSTANNUKSET						
Maksullisen toiminnan erilliskustannukset						
- aineet, tarvikkeet ja tavarat	3 647	3 356		3 064	-10 %	
- henkilöstökustannukset	2 245	2 721		2 881	6 %	
- vuokrat	93	105		112	6 %	
- palvelujen ostot	1 014	1 049		952	-10 %	
- muut erilliskustannukset	2 184	1 980		1 898	-4 %	
- VHL:n sisäinen käyttö	-2 014	-1 637		-1 651	1 %	
Erilliskustannukset yhteensä	7 169	7 574		7 256	-4 %	
KÄYTTÖJÄÄMÄ	1 133	761		925	21 %	
Maksullisen toiminnan osuus yhteiskustannuksista						
- tukitoimintojen kustannukset	5 580	6 088		8 838	18 %	
- poistot	741	662		630	-5 %	
- korot	69	91		113	19 %	
- muut yhteiskustannukset	0	0		0		
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	6 390	6 841		9 581	40 %	
Kokonaiskustannukset yhteensä	13 559	14 415	14 600	16 837	17 %	
YLIJÄÄMÄ (+) / ALIJÄÄMÄ (-)	-5 257	-6 080	-6 800	- 8 656	42 %	
Käytetty MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki	3 658	4 812	6 000	0		
KUSTANNUSVASTAAVUUS %	61 %	58 %	53 %	49 %	-19 %	

Maksullinen työtoiminta irrotettiin valtion maksuperustelain soveltamisalasta vuoden 2008 alusta, mistä syystä vuodelle 2008 ei enää myönnetty hintatukea. Työtoiminnan tuotteiden maksullisuudesta on säädetty rangaistusten täytäntöönpanon hallinnosta annetussa laissa.

Toimintapisteiden lakkautukset eivät vielä näkyneet kovin selvästi tulokertymässä mm. irtaimen realisointitulojen ansiosta. Vankien työajan kohdistuminen maksulliseen työtoimintaan väheni edelleen. Tukitoimintojen kustannusten rajua nousua selittää Oikeushallinnon palvelukeskuksen palvelujen muuttuminen maksulliseksi, rikosseuraamusalan ohjauksen, viestinnän ja työhyvinvoinnin kustannusten lisääminen tukitoimintoihin, Turun vankilan kohonneesta vuokrasta työtoiminnalle kohdistettu osuus sekä Länsi-Suomen aluevankilan vankiloissa tehdyt kiinteistökuukustannusten kohdistamisprosenttien tarkistukset. Vaikka tukitoimintojen kustannusten nousun myötä maksullisen työtoiminnan kustannusvastaavuus painui huolestuttavan alhaiseksi, ei erilliskustannuksilla mitattu käyttöjäämä pienentynyt edellisvuodesta.

**Laitosmyymälöiden
kustannusvastaavuus**

	Toteuma	Toteuma	Toteuma	Vertailu
1 000 €	2006	2007	2008	2008/2007
TUOTOT				
Maksullisen toiminnan tuotot				
- maksullisen toiminnan myyntituotot	4 684	4 868	4 387	-10 %
- maksullisen toiminnan muut tuotot	9	0	0	
Tuotot yhteensä	4 693	4 868	4 387	-10 %
KUSTANNUKSET				
Maksullisen toiminnan erilliskustannukset				
- aineet, tarvikkeet ja tavarat	4 463	4 600	4 237	-8 %
- henkilöstökustannukset	487	602	574	-5 %
- vuokrat	0	0	0	
- palvelujen ostot	11	12	4	-67 %
- muut erilliskustannukset	39	91	9	-90 %
Erilliskustannukset yhteensä	5 000	5 305	4 824	-9 %
KÄYTTÖJÄÄMÄ	-307	-437	-437	0 %
Maksullisen toiminnan osuus yhteiskustannuksista				
- tukitoimintojen kustannukset	65	47	75	60 %
- poistot	3	2	2	0 %
- korot	0	0	0	
- muut yhteiskustannukset	0	0	0	
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	68	49	77	57 %
Kokonaiskustannukset yhteensä	5 068	5 354	4 901	-8 %
YLIJÄÄMÄ (+) / ALIJÄÄMÄ (-)	-375	-486	-514	6 %
Kustannusvastaavuus-%	93 %	91 %	90 %	

Laitosmyymälöiden tulojen maksullisuus perustuu 1.1.2008 rangaistusten täytäntöönpanon hallinnosta annettuun lakiin. Rikosseuraamusviraston ohjeen 25/011/2006 mukaan laitosmyymälässä tuotteet myydään vangille hankintahinnalla, johon sisältyvät ostohinta, rahtikulut ja muut vastaavat hankintakulut.

Laitosmyymälöiden käyttöjäämä pysyi samana, vaikka toiminnan volyyymi supistui. Myyntituottoihin vaikutti merkittävästi puhelinkorttien myynnin väheneminen, koska saman arvoisella puhelinkortilla pystyi puhumaan pitempään kuin aiemmin. Näin siksi, että puheluihin liittyvät valvontakustannukset siirrettiin viraston maksettavaksi.

Palvelussuhdeasuntojen kustannusvastaavuus Toteuma Toteuma Toteuma Vertailu

	1 000 €	2006	2007	2008	2008/2007
TUOTOT					
Maksullisen toiminnan tuotot					
- maksullisen toiminnan myyntituotot		0	0	0	
- maksullisen toiminnan muut tuotot		1 905	1 840	1 889	3 %
Tuotot yhteensä		1 905	1 840	1 889	3 %
KUSTANNUKSET					
Maksullisen toiminnan erilliskustannukset					
- aineet, tarvikkeet ja tavarat		855	822	663	-19 %
- henkilöstökustannukset		273	144	186	29 %
- vuokrat		2 343	2 547	2 715	7 %
- palvelujen ostot		121	88	61	-31 %
- muut erilliskustannukset		179	166	141	-15 %
Erilliskustannukset yhteensä		3 771	3 767	3 766	0 %
KÄYTTÖJÄÄMÄ		-1 866	-1 927	-1 877	-3 %
Maksullisen toiminnan osuus yhteiskustannuksista					
- tukitoimintojen kustannukset		190	184	189	3 %
- poistot		2	1	1	0 %
- korot		1	1	1	0 %
- muut yhteiskustannukset		0	0	0	
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä		193	186	191	3 %
Kokonaiskustannukset yhteensä		3 964	3 953	3 957	0 %
YLIJÄÄMÄ (+) / ALIJÄÄMÄ (-)		-2 059	-2 113	-2 068	-2 %
Käytetty eduskunnan päättämää vuokrien alentamistukea		1 868	1 931	1 866	-3 %
YLIJÄÄMÄ (+) / ALIJÄÄMÄ (-) HINTATUEN JÄLKEEN		-191	-182	-202	11 %
Käytettävissä eduskunnan päättämää vuokrien alentamistukea		2 000	2 000	2 000	

Palvelussuhdeasuntojen tulojen 3 % nousu johtuu vuoden vaihteessa tehdystä vuokrien tarkistuksesta. Palvelussuhdeasuntoja remontoitiin edellistä vuotta vähemmän, mistä johtuen aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden, palvelujen ostojen sekä muut erilliskustannukset laskivat. Henkilöstökustannuksissa on mukana asuinalueen siivouksen ja hoidon kustannukset, joita edellisellä vuonna ei ollut. Vuokrakustannusten 7 %:n nousua selittää Senaatti-kiinteistölle maksettavan vuokran nousu sekä kiinteistöverojen kirjaus vuokriin.

**Ateriakorvausten
kustannusvastaavuus**

Toteuma

1 000 € 2008

TUOTOT

Maksullisen toiminnan tuotot	
- maksullisen toiminnan myyntituotot	428
- maksullisen toiminnan muut tuotot	1
Tuotot yhteensä	429

KUSTANNUKSET

Maksullisen toiminnan erilliskustannukset	
- aineet, tarvikkeet ja tavarat	227
- henkilöstökustannukset	231
- vuokrat	
- palvelujen ostot	7
- muut erilliskustannukset	4
Erilliskustannukset yhteensä	469

KÄYTTÖJÄÄMÄ -40

Maksullisen toiminnan osuus yhteiskustannuksista	
- tukitoimintojen kustannukset	29
- poistot	6
- korot	1
- toimitilat	52
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	88

Kokonaiskustannukset yhteensä 557

YLIJÄÄMÄ (+) / ALIJÄÄMÄ (-) -128**KUSTANNUSVASTAAVUUS % 77 %**

Kustannusvastaavuuslaskelma Vankeinhoitolaitoksen henkilökunnan aterioista on laadittu Valtiokonttorin määräyksen mukaisella tavalla ja se osoittaa 128 093 € alijäämää.

Valtiovarainministeriön henkilöstöruokailua koskevien periaatteiden mukaan valtiotyönantaja tukee henkilöstöruokailua vastaamalla kaikista tilakustannuksista, mihin lasketaan vuokra-, energia-, jätevesikulut sekä kalusto. Verohallinnon päätöksen vuodelta 2009 toimitettavassa verotuksessa noudatettavista luontoisetujen laskentaperusteista (1017/2008) 12 §:ssä määritellään aterian välittömiksi kustannuksiksi aterian valmistuksessa käytetyt raaka-aineet sekä aterian valmistus- ja tarjoilupalkat sosiaalikuluneen. Saman päätöksen 11 §:n mukaan ravintoedun arvona pidetään aterian välittömien kustannusten ja näiden kustannusten arvonlisäveron määrää. Ateriaa ei pidetä luontoisetuna, kun henkilöstöltä peritään aterian hintana vähintään tämä määrä.

Rikosseuraamusvirasto on määritellyt henkilöstöltä perittävän ateriakorvauksen mainitun verohallituksen päätöksen mukaisesti. Kun kustannusvastaavuuslaskelmasta otetaan huomioon seuraavat kustannuserät:

- aineet, tarvikkeet ja tavarat

- henkilöstökustannukset
- vankipalkat
- palvelujen ostot
- tukitoimintojen kustannukset

ovat henkilöstöruokailun kustannukset yhteensä 494 095 €. Kustannukset ylittävät aterioiden myynnistä saadut tuotot 65 077 €.

Rikosseuraamusvirasto määrittelee vuosittain tilinpäätöstietojen perusteella henkilöstöltä perittävän ateriakorvauksen seuraavalle vuodelle. Vuoden 2008 aikana elintarvikkeiden hankintahinnat nousivat keskimäärin 10 % ja tästä johtuen vuoden 2007 tilinpäätöksen perusteella päätetty ateriakorvaus ei kattanut kustannuksia.

**RSKK:N AMK- JA
MAKSULLISEN TOIMINNAN
KUSTANNUSVASTAAVUUS**

Toteuma

1 000 € 2008

TUOTOT

Maksullisen toiminnan tuotot	
- maksullisen toiminnan myyntituotot	225
- maksullisen toiminnan muut tuotot	
Tuotot yhteensä	225

KUSTANNUKSET

Maksullisen toiminnan erilliskustannukset	
- aineet, tarvikkeet ja tavarat	0
- henkilöstökustannukset	99
- vuokrat	0
- palvelujen ostot	1
- muut erilliskustannukset	1
Erilliskustannukset yhteensä	101

KÄYTTÖJÄÄMÄ 124

Maksullisen toiminnan osuus yhteiskustannuksista	
- tukitoimintojen kustannukset	57
- poistot	1
- korot	0
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	58

Kokonaiskustannukset yhteensä 159

YLIJÄÄMÄ (+) / ALIJÄÄMÄ (-) 66

KUSTANNUSVASTAAVUUS % 142 %

Rikosseuraamusalan koulutuskeskus ja Laurea-ammattikorkeakoulu järjestävät yhteistyössä rikosseuraamusalan AMK-tutkintokoulutusohjelman. Laskelman tulot perustuvat RSKK:n ja Laurean väliseen sopimukseen koulutuksen järjestämisestä. Sopimus on aiemmin perustunut kiinteään vuosihinnan sijasta suoritettujen opintopisteiden määrään, jotka koulutuskeskus on laskuttanut niistä tiedon saatuaan. Laskelman tulot sisältävät 73 000 euroa vuodelle 2007 kuuluvia suoritettujen opintopisteiden määrän mukaisia tuloja.

1.3.4 Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus

Kustannusvastaavuuslaskelmaa edellyttävää yhteisrahoitteista toimintaa ei ole.

1.4 Tuotokset ja laadunhallinta

1.4.1 Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet

Suoritteiden lukumäärälle ei ole asetettu tulostavoitteita koska Vankeinhoitolaitos ja Kriminaalihoitolaitos eivät voi vaikuttaa täytäntöönpantaviksi tulevien rangaistusten määrään.

TOIMINNAN LAAJUUS	2006 toteuma	2007 toteuma	TA 2008	Tulosopimus 2008	Toteuma 2008	Vrt.tulos- sopimus
Täytäntöönpantaviksi tulleet yhdyskuntaseuraamukset	5 661	5 543	5 800	5 500	5194	-306
Yhdyskuntaseuraamuksia suorittavia keskimäärin	4 593	4 800	4 700	4 850	4713	-137

Vankeja keskimäärin	3 778	3 551	3 600	3 600	3526	-74
vankeusvankeja	3 127	2 911			2845	
sakkovankeja	189	134			121	
tutkintavankeja	463	506			560	
Vapaudesta vankilaan tulleet	7 292	7 303	7 300	7 000	7321	+321
Vankipaikkoja	3 607	3 574		3 556	3527	
Avolaitospaikat	1 032	1 025		1 023	983	
Suljetut paikat	2 575	2 548		2 533	2544	

Yhdyskuntaseuraamuksia suorittavien päivittäinen keskimäärä oli 4 713. Päivittäinen keskimäärä laski lähes sadalla edellisvuoteen verrattuna. Päivittäisen keskimäärän lasku selittyy ehdollisesti rangaistujen nuorten valvottavien määrän vähenemisellä. Täytäntöönpantaviksi tuli noin 5 200 yhdyskuntaseuraamusta, 350 vähemmän kuin edellisvuonna. Eniten väheni ehdonalaisten valvontaan määrättyjen lukumäärä, 18 % edellisvuoteen verrattuna. Vuoden viimeisenä päivänä valvonnassa oli 200 ehdonalaista vapautunutta valvottavaa vähemmän kuin edellisvuonna samaan aikaan. Valvottavien koeajat lyhentyivät edelleen. Alle kahden vuoden valvontoja oli vuoden 2008 lopussa kolme viidesosaa kaikista valvonnoista.

Vankeusvankien ja sakkovankien päivittäiset keskimäärät laskivat. Vankeusvankien keskimäärän lasku selittyy mm. vankeusvankien sakonmuutorangaistusten määrän alenemisella ja pituuden lyhentymisellä. Pelkästään sakonmuutorangaistuksen aloittaneiden vankien määrä säilyi ennallaan, mutta rangaistusten pituudet alenivat.

Vapaudesta vankilaan tulleiden määrän arvioitiin vähenevän edelleen, näin ei kuitenkaan tapahtunut vaan lukumäärä oli hiukan suurempi kuin edellisvuonna. Vapaudesta saapuneiden tutkintavankien määrä nousi ja keskimääräinen tutkintavankeuden kesto piteni.

Aikaansaadut julkishyödykkeet	Toteuma 2006	Toteutuma 2007	Tavoite 2008	Toteuma 2008	Vertailu 2008/2007
Laitosten säilytysvarmuus, %	99,5	99,5	99,6	99,3	-0,2 %- yksikköä
Poistumisluvulta määräaikana palaamatta jääneet / vuoden aikana vankilassa olleet, %		2,0	2,0	1,9	-0,1 %- yksikköä
Omasta pyynnöstään erillään asuvat vangit, % päivittäinen keskimäärä enintään	7,5	7,2	7,0	7,6	+0,4 %- yksikköä
Väkivaltarikkomuksista määrätyt seuraamukset vankeinhoitolaitoksessa 100 000 vankipäivää kohden enintään	8,5	10,2	8,0	12,8	+2,6 - yksikköä
Valvotun koevapauden onnistuneesti loppuunsaavuttaneet, % aloitetuista		95	85	91	-4 %- yksikköä
Yhdyskuntapalvelun onnistuneesti loppuun suorittaneet, % aloitetuista	81	82	85	83	+ 1 %- yksikköä
Nuorisorangaistuksen onnistuneesti loppuun suorittaneet, % vuoden aikana päättyneistä	90	93	95	82	- 11 %- yksikköä

Laitosten säilytysvarmuus on pysynyt edelleen hyvällä tasolla. Avolaitoksista luvatta poistumiset pysyivät edellisvuoden tasolla, mikä kertoo avolaitossijoitusten onnistumisesta vaikka yhä suurempi osa vangeista on ollut sijoitettuna avolaitoksiin.

Väkivaltarikkomuksista määrättyjä seuraamuksia oli edellistä vuotta enemmän. Omasta pyynnöstä erillään asuvien määrää ei ole saatu laskettua tavoitetasolle johtuen joidenkin laitosten puutteellisista osastointimahdollisuuksista ja yliasutuksesta.

Vankilaturvallisuuden alueella otettiin valtakunnalliseen käyttöön Länsi-Suomen aluevankilassa kehitetty uusi raportointityöväline. Tämä mahdollistaa tietojen aikaisempaa laajemman yhteisen käsittelyn aluevankiloiden sisällä ja aluevankiloiden ja Rikosseuraamusviraston välillä.

Valvotun koevapauden onnistuneesti suorittaneita oli vuonna 2008 enemmän mitä asetettiin tavoitteeksi.

Yhdyskuntapalvelun loppuun suorittamisen tavoitetta ei saavutettu, tulos kuitenkin parani verrattuna edellisvuoden toteumaan. Nuorisorangaistuksen käyttö on edelleen ollut vähäistä. Vuoden aikana tuli toimeenpantavaksi 16 nuorisorangaistusta ja 17 nuorisorangaistuksen suorittaminen päättyi. Päättyneistä nuorisorangaistuksista tuomioistuimien keskeytti kolme ja loppuun suoritettiin 14.

1.4.2 Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu

Palvelukyky sekä julkishyödykkeiden laatu	Toteuma 2006	Toteuma 2007	Tavoite 2008	Toteuma 2008	Vertailu 2008/2007
Lähityön osuus vankeinhoito henkilöstön työajankäytöstä, %		82,3	85	80	- 2,3 %-yksikköä
Rangaistusvangeista toiminnoissa keskimäärin päivässä, %	59	57,7	63	59,4	+ 1,7 %-yksikköä
Toiminta- ja päihdeohjelmien osuus rangaistusta suorittavien vankien työajankäytöstä, %	6,8	5,4	7,0	5,4	0, 0 %-yksikköä
Rangaistusta suorittavista avolaitoksissa keskimäärin päivässä, %	26	27,3	27	30	+ 2,7 %-yksikköä
Rangaistusajan suunnitelmat tehty, % aloittaneista rangaistusvangeista		60	70	67	+ 7 %-yksikköä
Rangaistusajan suunnitelmat tehty, % toimeenpanossa olevista yhdyskuntaseuraamuksista	85	83	85	90	+ 7 %-yksikköä
Työskentelyohjelmiin osallistuneet, % päätyneistä yhdyskuntaseuraamuksista		3,4	5	3,2	- 0,2 %-yksikköä
Rangaistusta suorittavista koevapaudessa, keskimäärin päivässä, henkilöä		22	50	50	+ 28 vankia /päivä

Rangaistusajan suunnitelmia tehtiin edellistä vuotta useammalle rangaistuksensa aloittaneelle rangaistusvangille, vaikka vuoden 2008 tulostavoitetta ei saavutettu. Suunnitelmallista työtä kohdistettiin erityisesti vankeusvangeille, joista 88 %:lle tehtiin rangaistusajan suunnitelma. Sakkovangeille ei tehty rangaistusajan suunnitelmia lyhyen vankeusajan vuoksi. Riski- ja tarvearvioon perustuva rangaistusajan suunnitelma tehtiin viidesosalle vankeusvangeista.

Yhdyskuntaseuraamusta suorittaville tehtyjen rangaistusajan suunnitelmien tulostavoite ylitettiin viidellä prosenttiyksiköllä. Osuuden kohentumiseen on osaltaan vaikuttanut henkilöstön rutinoituminen tietojen kirjaamisessa asiakastietojärjestelmään ja työskentelyprosessin kehittyminen. Tulostavoitetta ei saavutettu työskentelyohjelmiin osallistuneiden osalta. Ohjelmatyön organisointi osaksi perustyötä on osoittautunut vaikeaksi, koska varsinainen seuraamusten täytäntöönpanotyö joudutaan priorisoimaan ohjelmatyön edelle.

Rangaistusvankien osallistuminen toimintaan tunteina lisääntyi edellisvuoteen verrattuna, mutta tavoitteeseen ei päästy. Aktiivisuustavoiteprosenttiin pääsemistä vaikeuttivat mm. rakennushankkeet, joiden vuoksi työpaikkoja jäi pois käytöstä ja sopeuttamistoimista johtuvat

katkokset työtoiminnassa. Toiminta- ja päihdeohjelmien osuutta ei saatu kasvatettua tavoitteen mukaiselle tasolle mm. ohjaajapulan vuoksi.

Avolaitosten käyttöaste parani edelliseen vuoteen verrattuna ja yhä useampi rangaistusvanki oli vuoden aikana sijoitettuna avolaitokseen. Samanaikaisesti laitosten säilytysvarmuus on pysynyt hyvällä tasolla, mikä kertoo avolaitossijoitusten onnistumisesta. Avolaitosten käyttöastetta nostettiin suunnitelmallisella toiminnalla. Avolaitoksiin sijoitettiin edellistä vuotta suurempi määrä vankeja suoraan siviilistä. Avolaitoksissa järjestettävää kuntouttavaa toimintaa lisättiin vastaamaan myös niiden vankien tarpeita, joiden työ- ja toimintakyky perinteiseen avolaitostoimintaan olisi ollut heikko. Avolaitoksista takaisin suljettuun vankilaan siirrettyjen vankien määrä väheni edelliseen vuoteen nähden mm. siksi, että yksinäisyysrangaistuksia avolaitosrikkeistä alettiin toimeenpanna entistä useammin avolaitoksissa silloin kun rikkeen laatu ei edellyttänyt vangin siirtämistä takaisin suljettuun vankilaan.

Koevapauden osalta määrälliset tulostavoitteet saavutettiin. Valvotussa koevapaudessa oli keskimäärin 50 vankia päivässä. Yhdeksän kymmenestä aloitetusta koevapaudesta suoritettiin onnistuneesti loppuun, mitä voidaan pitää erinomaisena tuloksena.

Lähityön osuus vankeinhoitohenkilöstön työajankäytöstä väheni edellisvuodesta eikä asetettua tavoitetta saavutettu. Osittain syynä saattaa olla TARMO -työajanseuranta-järjestelmän käytöstä johtuvat ongelmat.

Vuonna 2008 ei valmistunut hankkeita, joilla uusien ja peruskorjattujen sellien osuus suljetuista vankipaikoista olisi kasvanut.

Rikosseuraamusvirastossa ratkaistiin vuoden aikana 466 kantelua, joiden ratkaisuaikaa on kyetty nopeuttamaan edellisvuoteen verrattuna priorisoimalla tehtäviä.

1.5 Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Henkilöstön lukumäärä	2006		2007		2008	
	lkm	osuus%	lkm	osuus%	lkm	osuus%
kokonaismäärä 31.12.	3185		3237		3203	
mies			1943	60,0	1881	58,7
nainen			1294	40,0	1322	41,3
vakinaisen	2714	85,2	2781	85,9	2809	87,7
määräaikainen	471	14,8	456	14,1	394	12,3
kokoaikainen	3091	97,0	3168	97,9	3132	97,8
osa-aikainen	94	3,0	68	2,1	71	2,2

eHRMInfo
Rise, Vhl, Khl, vuoden 2008 luvuissa mukana RSKK, lkm ei ole vertailukelpoinen

Henkilötyövuodet laitoksittain	2006	2007	2008
Rikosseuraamusvirasto	95	87	86
Vankeinhoitolaitos	2694	2723	2696
Kriminaalihuoltolaitos	296	289	271
Rikosseuraamusalan koulutuskeskus	49*	48*	48*
Yhteensä	3133	3147	3101

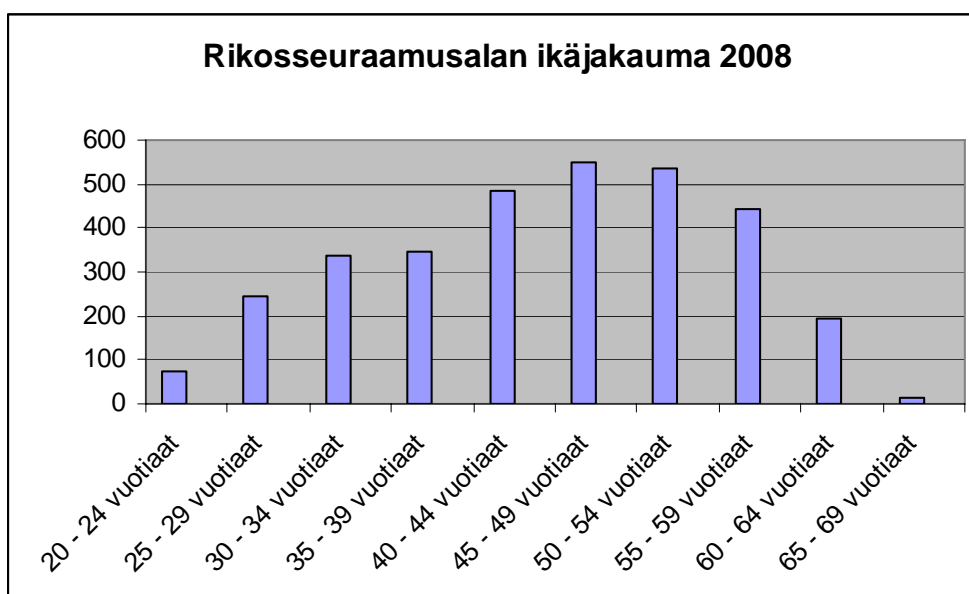
* sis. vartijakokelaat

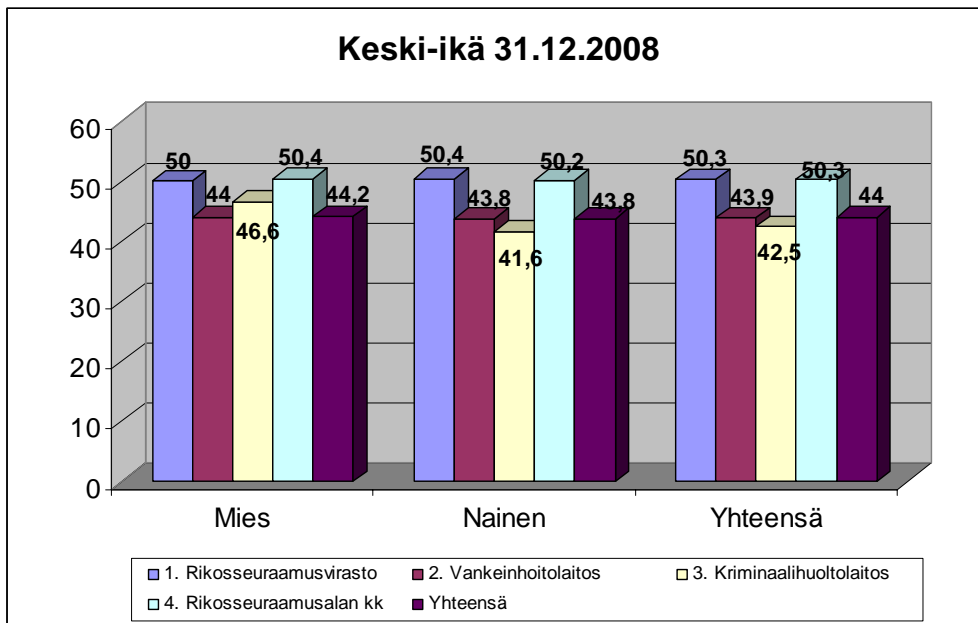
Rikosseuraamusalan henkilökunnan kokonaismäärä on laskenut tarkastelujaksolla 2006 – 2008 ja vähennys on kohdistunut erityisesti määräaikaaisessa palvelussuhteessa olevaan henkilökuntaan.

Kokonaistyötunnit rikosseuraamusalalla olivat 4 754 719. Tehty työaika jakautui sukupuolten kesken siten, että miehet tekivät 63 % ja naiset 37 %. Lisä- ja ylitöiden osuus työajasta oli 3 %.

Maksettujen ylitöiden tunnit ja kustannukset 2006-2008							
	2006		2007		2008		Muutos 2008-2007
	tunnit	eurot	tunnit	eurot	tunnit	eurot	€
Lisätyöt	44 724	516 696	23 905	285 633	21 806	284 792	-841
Ylityöt	83 353	1 578 853	105 222	2 090 339	64 565	1 373 033	-717 306
Muut ylitöihin liittyvät lisät	5 741	58 641	4 470	55 058	3 379	46 963	-8 095
Yhteensä	133 818	2 154 190	133 597	2 431 030	89 750	1 704 788	-726 242

Ylitöiden kertymisen osalta huomiota on erityisesti kiinnitettävä Vankeinhoitolaitoksen maksettuihin ylityökertymisiin, joka on pienentynyt vuodesta 2006 vuoteen 2008 verrattuna 22 % ja edelleen vuodesta 2007 vuoteen 2008 verrattuna 38,6 %. Ylityökustannukset vähenivät pelkästään Vankeinhoitolaitoksen osalta vuodesta 2007 vuoteen 2008 verrattuna noin 700 000 €.

Rikosseuraamusalan keski-ikä 31.12.2008 oli 44 vuotta ja henkilöstön keski-ikä vastaa valtion yleistä ikärakennetta, joka oli 42,9 vuotta. Suurin yksittäinen ikäryhmä oli 45 – 49 -vuotiaat, joiden osuus kokonaishenkilöstöstä oli 17,7 %. Miesten keski-ikä oli 44,2 ja naisten 43,8 vuotta. Rikosseuraamusalan nuorin henkilökunta työskenteli Kriminaalihuoltolaitoksessa (42,5) ja vastaavasti vanhin Rikosseuraamusalan koulutuskeskuksessa (50,3). Rikosseuraamusviraston keski-ikä oli noussut edelliseen vuoteen verrattuna noin puolella vuodella 50,3 vuoteen.

Ikäryhmien tehtäväluokittainen tarkastelu osoittaa, että vartiointi ja valvontatehtävissä toimi eniten 50 vuotta täyttäneitä ja tätä vanhempaa henkilökuntaa. Kokonaismäärällisesti 50 vuotta täyttäneitä ja tätä vanhempaa henkilökuntaa on rikosseuraamusalalla 34,1 % kokonaishenkilökuntamäärästä.

Työhyvinvointi

Työtyytyväisyysindeksi	2006	2007	2008
Vankeinhoitolaitos		2,95	3,06
Kriminaalihuoltolaitos	3,36	3,41	3,53
Rikosseuraamusvirasto	3,19	3,3	3,43
koko ala		3,03	3,15
Rikosseuraamusalan koulutuskeskus			3,42

	2006	2007	2008
Sairauspoissaolot , työpäivää / htv rikosseuraamusala	15,2	14,2	14,9
Vankeinhoitolaitos, kalenteripv.	21,9	19,9	20,4
Kriminaalihuoltolaitos, työp.	12,6	11,7	11,4
Rikosseuraamusvirasto työp.	10,6	16,8	10,8
Työterveyshuolto euroa/htv	381	441	315
Rikosseuraamusalan koulutuskeskus pv/htv			10,2

Vankeinhoitolaitoksessa sairauspoissaolojen määrä nousi vuoden 2007 tasosta 0,5 yksikköä, mutta vastaavasti Kriminaalihuoltolaitoksen ja Rikosseuraamusviraston sairauspoissaolot laskivat. Rikosseuraamusviraston sairauspoissaolojen määrä palautui aikaisempien vuosien keskimääräiselle tasolle. Sairauspäivien määrä / sairaustapaus oli vähentynyt Rikosseuraamusvirastossa (8,5 – 4,5 työp.v.) ja Vankeinhoitolaitoksessa (7,1 – 6,2 kal.pv.) edelliseen vuoteen verrattuna ja pysynyt lähes ennallaan Kriminaalihuoltolaitoksessa.

Lyhyiden sairauspoissaolojen osuus sairauspäivistä virastoryhmittäin vuosina 2006 – 2008

Virastoryhmä	2006 %	2007 %	2008 %
Rikosseuraamusvirasto	5,2	17,7	27,2
Vankeinhoitolaitos	12,9	16,7	16,9
Kriminaalihuoltolaitos	18,4	28,1	28,6
Rikosseuraamusalan koulutuskeskus			43,8

Lyhyiden sairauspoissaolojen (1- 3 pv.) osuus sairauspäivistä oli koko rikosseuraamusalalla 17,8 % ja ne ovat pysyneet koko alan osalta lähes ennallaan edelliseen vuoteen verrattuna.

Rikosseuraamusalalta siirtyi vuoden aikana 19 henkilöä työkyvyttömyyseläkkeelle.

Ns. terveysprosentti, joka tarkoittaa niiden henkilöiden prosentuaalista osuutta virastoittain, joilla ei ole ollut yhtään sairaus- tai tapaturmapoissaoloa, oli noussut edelliseen vuoteen verrattuna Rikosseuraamusviraston (25,3 %) ja Kriminaalihuoltolaitoksen (22,6 %) osalta ja laskenut Vankeinhoitolaitoksessa (16,5 %).

Sairauspoissaolojen ennaltaehkäisyyseen oli kiinnitetty erityistä huomiota ja niitä on pyritty ehkäisemään ennakolta mm. yksikkökohtaisen käsittelyn avulla.

Vaihtuvuus (ulkoiset vaihdot)	Alkaneet palvelujaksot		Päättyneet palvelujaksot		Keskim. henkilöstön lkm		Vaihtuvuus %	
	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008
vakinaiset	79	38	174	176	2751	2801	9,2	7,7
määräaikaiset	754	679	631	609	560,7	521,8	247	249
yhteensä	833	717	805	785	3311,7	3322,8		

Henkilökunnan vaihtuvuuden tarkastelussa oli todettavissa, että vakinaisten virkamiesten sisäänottomäärä oli pudonnut huomattavasti edelliseen vuoteen verrattuna, mutta myös määräaikaisten henkilöiden palvelusjaksot ovat vastaavasti vähentyneet 75 palvelujakson verran. Kokonaisuudessaan henkilökunnan rekrytointimäärä oli vähentynyt edellisestä vuodesta 116 palvelujakson osalta, joka on perusteltavissa pääosin sopeuttamistoimilla ja taloudellisella tilanteella. Rikosseuraamusalalla pystyttiin tilinpäätösvuonna toteuttamaan valtionhallinnon yleistä henkilöstöpoliittista tavoitetta ja nostamaan yhä vakinaisen henkilökunnan suhteellista osuutta.

Henkisten voimavarojen kehittämiseen liittyvät toimet

Rikosseuraamusalalla kehitettiin johtamisosaamista painottaen sen vaikutusta henkilöstön työhyvinvointiin. Koko rikosseuraamusalan johto osallistui syyskuussa 2008 – toukokuussa 2009 toteutettavaan johdon valmennusohjelmaan, jonka avulla rikosseuraamusalan kehittämishankkeen linjaukset jalkautetaan kentälle. Johdon valmennus jakautui strategisen ja operatiivisen johdon valmennuksiin ja se nivoutuu alan suunnitteluprosessin etenemiseen ja kehittämiseen.

Rikosseuraamusalan henkilöstöstrategiaa valmisteltiin oikeusministeriön henkilöstöstrategian suuntaviivojen mukaisesti.

Henkilöstön koulutustasoindeksi	2006	2007	2008
Vankeinhoitolaitos*	3,9	3,9	4
Kriminaalihuoltolaitos	5,5	5,4	5,4
Rikosseuraamusvirasto	5,1	5,1	5,3

*Vankeinhoitolaitoksen tasoero johtuu virkojen kelpoisuusvaatimuksista.

Henkilöstön koulutuspäivät /htv	2006	2007	2008
Vankeinhoitolaitos	2,22	2,2	2,31
Kriminaalihuoltolaitos	7,67	7	7,91
Rikosseuraamusvirasto	4,47	3,8	4,63
Rikosseuraamusalan koulutuskeskus			7,8

Rikosseuraamusalan koulutuspäivien määrä on lisääntynyt jokaisen virastoryhmän osalta vuodesta 2007 vuoteen 2008. Rikosseuraamusalan koulutuskeskuksen tultua Rikosseuraamusviraston tulohajaukseen tarkistettiin vankeinhoidon perustutkinnon opetussuunnitelma vastaamaan työnantajien ilmoittamaa osaamistarvetta. Täydennyskoulutuksen tavoitteena oli tarjota rikosseuraamusalalla tarvittavaa erityisosaamista. Koulutettavapäivien määrä ei kuitenkaan toteutunut Rikosseuraamusalan koulutuskeskukselle asetetun tavoitteen mukaisesti, vaan jäi noin 460 päivää tavoitetta pienemmäksi.

Työhyvinvoinnin kokonaiskustannukset rikosseuraamusalalla olivat 2 392 755 euroa ja henkilöstökoulutuksen kokonaiskustannukset puolestaan olivat 3 604 321 euroa. Henkilöstön koulutuksen laskennallinen kustannus vuonna 2008 oli 303 euroa henkilötyövuotta kohden. Yhteensä panostus henkilöstön työhyvinvointiin ja koulutukseen oli 5 997 076 euroa.

Henkilöstön arvo 2008, euroa

Keskimääräinen eläkkeellesiirtymisikä		58,61
Vähennetään henkilöstön keski-ikä		43,60
		15,01
Kerrotaan saatu luku henkilötyövuosien lukumäärällä	3101	46 546,01
Kerrotaan saatu luku tehdyn työajan keskimääräisellä vuosipalkalla	33899	1 577863193
Lisätään vuositasoin investoinnit:		
Työterveyshuollon kustannukset		975 626
Virkistystoiminta ja työyhteisön kehittäminen		605 087
Henkilöstön koulutus (koulutuksen järj. aiheutuneet kustannukset)		939 688
Henkilöstön arvo		1 580 383 594

1.6 Tilinpäätösanalyysi

1.6.1 Rahoituksen rakenne

Rikosseuraamusalalle myönnettiin valtion talousarviossa 218,9 milj. euroa, ja lisäksi käytettävissä oli edellisiltä vuosilta siirtynyttä määrärahaa 4,8 milj. euroa. Toisessa ja kolmannessa lisätalousarvioissa myönnettiin yhteensä 3,8 milj. euroa, jolloin vuoden 2008 käytettävissä olevat määrärahat olivat yhteensä rikosseuraamusalalla 227,5 milj. euroa. Lisäystä vuoden 2007 (214,4 milj. eur.) käytettävissä oleviin määrärahoihin nähden oli yhteensä 13,1 milj. euroa, josta suurimpina lisäyserinä olivat: VES –korotus 6,3 milj. eur, tasokorotus 4,5 milj. euroa ja vuokramenojen lisäys 2,6 milj. euroa. Käytettävissä olivat myös toimintamenomomentille kirjatut nettoutetut tulot 8,3 miljoonaa.

Rikosseuraamusalan käytettävissä olevista määrärahoista myönnettiin tulossopimuksissa virastojen ja laitosten määrärahoiksi yhteensä 221,1 milj. euroa (v. 2007 207,9 milj. euroa), eli 6,4 % enemmän kuin vuonna 2007.

Tilivirastossa oli käytössä muiden pääluokkien määrärahoja yhteensä 0,5 miljoonaa euroa.

1.6.2 Talousarvion toteutuminen

Menoarviotilit ja siirretyt määrärahat

Rikosseuraamusalan talousarvion toteuma vuonna 2008 oli 222,7 milj. euroa, joka on 13,1 milj. euroa vuoden 2007 toteumaa (209,6 milj. euroa) suurempi. Vuodelta 2008 siirtyviä määrärahoja oli yhteensä 4,9 milj. euroa, joka on 0,1 milj. euroa enemmän verrattuna vuodelta 2007 (4,8 milj. euroa) siirtyviin määrärahoihin, mutta kokonaisbudjetin suuruuteen nähden liian pieni osuus verrattuna suosituksiin siirtyvän erän suuruudesta. Siirtyvistä määrärahoista 4,55 milj. euroa on rangaistusten täytäntöönpanon toimintamenomomentilla, ja 0,35 milj. euroa avolaitostyöt -momentilla.

Rikosseuraamusala käytti oikeusministeriön hallinnonalan arvonlisämomenttia 16,5 milj. eurolla, joka on 0,2 milj. euroa vuoden 2007 (16,3 milj. euroa) käyttöä suurempi.

Virastojen ja laitosten toimintamenomäärärahoja käytettiin 216,6 miljoonaa euroa (204,1 milj. euroa) eli 6,1 % enemmän kuin edellisenä vuonna. Avolaitostöihin myönnettyjä määrärahoja käytettiin 6,1 miljoonaa euroa (5,5 milj. euroa) ja 10,9 % enemmän kuin edellisenä vuonna.

Muiden pääluokkien määrärahoja käytettiin yhteensä 0,5 miljoonaa euroa (1,6 milj. euroa), mihin sisältyy valtionhallinnolle tarkoitettuja työllistämistukimäärärahoja 0,3 miljoonaa euroa (0,6 milj. euroa). Työllistettyjen määrä putosi puolella edelliseen vuoteen verrattuna. Tilivirastojen väliseen yhteistoimintaan liittyviä menoja kirjattiin talousarviokirjanpidon tilille 630 yhteensä 0,1 miljoonaa euroa (0,9 milj. euroa).

Tuloarviotilit

Rangaistusten täytäntöönpanon tuloja (mom. 12.25.40.) kertyi kertomusvuonna yhteensä 8,1 miljoonaa euroa (9,1 milj. euroa) eli 11,0 % vähemmän kuin edellisenä vuonna. Tuloarvio ylitettiin 0,2 miljoonalla eurolla.

1.6.3 Tuotto- ja kululaskelma

Tiliviraston tuotto- ja kululaskelma on laadittu liikekirjanpidon periaatteita noudattaen. Tiliviraston kulut olivat kertomusvuonna 232,0 miljoonaa euroa tuottoja suuremmat. Kulujäämä kasvoi edellisestä vuodesta 6,7 %. Toiminnan tuotoilla katettiin 7 % toiminnan kuluista.

Toiminnan tuotot (16,4 milj. euroa) laskivat 1,5 miljoonaa euroa eli 8,5 % edellisvuodesta. Tuottoihin sisältyy maksullisen toiminnan tuottoja 11,6 miljoonaa euroa, vuokria ja käyttökorvauksia 1,9 miljoonaa euroa ja muita toiminnan tuottoja 2,8 miljoonaa euroa. Maksullisen toiminnan tuottoihin sisältyy kanttiinien myyntituottoja 4,4 miljoonaa euroa.

Tuottojen vähenemisestä puolet selittyy muiden rahoittamien tulojen kuten ulkopuolisella rahoituksella toimivien projektien loppumisesta, noin kolmannes laitospöytäkirjojen tulojen ja vankien maksamien ylläpitokorvausten vähenemisestä ja 10 % työtoiminnan tulojen vähenemisestä.

Toiminnan kulut nousivat 12,6 miljoonaa euroa eli 5,7 % edelliseen vuoteen nähden. Kulurakenteessa ei tapahtunut olennaisia muutoksia. Henkilöstökulut muodostavat 60 %, vuokrat 15 %, aineiden ja tarvikkeiden ostot 12 % ja palveluiden ostot 10 % toiminnan kuluista. Toiminnan kulujen nousu selittyy suurimpien em. kuluerien kasvulla.

Henkilöstökulut (133,6 milj. euroa) poislukien vankipalkat ja vankien toiminta- ja käyttörahat kasvoivat edelliseen vuoteen nähden 9 miljoonalla eurolla eli noin 7 %:lla. Kulujen kasvuun vaikutti 31.10.2007 solmitussa virkaehtosopimuksessa sovittu valtion palkkausjärjestelmän siirtymäkausien nopeutettu loppuunvieminen.

Vuokrat (35,7 milj. euroa) olivat 3,5 miljoonaa euroa eli 11 % edellistä vuotta suuremmat. Vuokrakuluista pääosa (30,7 miljoonaa) oli Senaatti-kiinteistölle maksettuja toimitilojen vuokria ja asuntojen (2,4 miljoonaa) vuokria. Vuokrannousua selittää mm. Turun uuden vankilan käyttöönotto. Pienempinä erinä vuokrakustannuksia tuli maanvuokrasta (1,5 milj. euroa), koneiden ja laitteiden sekä kuljetusvälineiden vuokrasta ja muista vuokrasta (0,2 milj. euroa). Toimitilojen vuokrat kasvoivat edellisestä vuodesta 2,6 miljoonaa euroa eli yli 9 % ja maanvuokrat 0,6 milj. euroa eli 73 %.

Palveluiden ostot (22,4 milj. euroa) kasvoivat edelliseen vuoteen nähden 3 miljoonalla eurolla eli 15 %:lla, mikä johtuu Oikeushallinnon palvelukeskuksen palveluiden muuttumisesta maksulliseksi ja siitä aiheutuvasta toimistopalveluiden ostojen kasvusta edelliseen vuoteen nähden 2,7 miljoonalla eurolla eli 109 %:lla. Palveluiden ostot pitävät sisällään myös korjaus- ja kunnossapitopalveluja 3,0 miljoonaa euroa (kasvu 0,7 milj. euroa eli 3,8 % edelliseen vuoteen nähden), puhtaanapito- ja pesulapalveluja 2,7 miljoonaa euroa (kasvu 0,7 milj. euroa eli 32 % edelliseen vuoteen nähden), henkilöstöpalveluja 2,0 miljoonaa euroa (kasvu 0,3 milj. euroa eli 17 % edelliseen vuoteen nähden) ja erilaisia muita palveluja 9,6 miljoonaa euroa. Muista palveluista vankien terveyspalvelujen ostot vähenivät edellisestä vuodesta 0,2

miljoonaa euroa (7,8 %) ja asiantuntija- ja tutkimuspalveluiden ostot 0,1 miljoonaa euroa (8,2 %).

Aineiden ja tarvikkeiden ostot (27,9 milj. euroa) vähenivät 1,8 milj. euroa eli 6 % edellisestä vuodesta. Lämmitys- ja sähköenergian ostot (6,1 milj. euroa) laskivat 0,2 miljoonalla eurolla eli 2,6 %:lla edelliseen vuoteen nähden energian hinnan alentumisen vuoksi. Elintarvikkeiden ostot (3,9 milj. euroa) kasvoivat 0,1 milj. eurolla eli 3,4 %:lla edelliseen vuoteen nähden elintarvikkeiden hinnan nousun vuoksi. Kanttiinimyymlöiden ostot (4,2 milj. euroa) vähenivät 0,4 miljoonalla eurolla eli 8 %:lla edelliseen vuoteen nähden. Rakennusmateriaalien ostot (1,2 milj. euroa) vähenivät 0,2 miljoonalla eurolla eli 15 %:lla ja arvoltaan vähäisen käyttöomaisuuden ostot (1,4 milj. euroa) vähenivät 1,1 milj. eurolla eli 44 %:lla edelliseen vuoteen nähden.

Myös *muut kulut* (2,4 milj. euroa) säilyivät edellisen vuoden tasolla ja henkilöstön matkakuluja (1,9 milj. euroa) saatiin vähennettyä 5 %:lla edelliseen vuoteen nähden mm. videoneuvottelulaitteiden hankkimisen ansiosta.

Huolestuttavaa kulurakenteessa on se, että ns. kiinteiden henkilöstökulujen, vuokratulujen ja palvelukeskusmaksujen osuus kokonaiskuluista on kasvamassa ja vähentää varsinaisen vankien kanssa tehtävään työhön osoitettavan määrärahan osuutta. Koneiden ja laitteiden hankinnasta, korjauksesta ja uusimisesta on määrärahan sopeuttamistarpeen vuoksi tingitty. Tällä tavoin on lykätty huomattavia kustannuspaineita lähivuosille.

Valmistus omaan käyttöön (3,2 milj. euroa) kasvoi edellisestä 0,3 miljoonaa euroa eli 10 %:lla. Työsiirtolähtöiden osuus erästä on 2,9 miljoonaa euroa, joka on 0,3 miljoonaa euroa pienempi kuin edellisenä vuonna.

Poistojen määrä (5,0 milj. euroa) kasvoi edellisestä vuodesta 1,0 miljoonaa euroa (24,4 %), mikä johtuu ensi sijassa kesällä 2007 käyttöön otetun vankitietojärjestelmän (hankintahinta 5 575 505 euroa) poistoista. Suunnitelmasta poikkeaviin poistoihin kirjattiin valtionhallinnon ulkopuolisille tehtyjen työsiirtolähtöiden arvona 1,1 miljoonaa euroa.

Sisäiset kulut (3,9 milj. euroa) ovat yhteistoiminnan kustannusten korvauksia valtion virastoille ja laitoksille, mistä 3,8 miljoonaa euroa on Oikeushallinnon tietotekniikkakeskukselle sopimuksen mukaan maksettuja tietohallintopalveluja. Sisäiset kulut vähenivät edellisestä vuodesta 0,6 miljoonaa euroa (12,5 %).

Toiminnan tuotoilla katettiin 7 % (8 %) toiminnan kuluista.

1.6.4 Tase

Tiliviraston tase on laadittu liikekirjanpidon periaatteita noudattaen. Taseen loppusumma väheni edellisestä varainhoitovuodesta 6,4 miljoonaa euroa eli 28,5 %.

Vastaavaa

Käyttöomaisuuden ja muiden pitkäaikaisten sijoitusten tasearvo (9,8 milj. euroa) väheni 3,4 miljoonaa euroa. Aineettomat hyödykkeet koostuvat valmiina ostetuista atk-ohjelmista, itse valmistetuista atk-järjestelmistä ja valmisteilla olevista atk-järjestelmistä, joita ei ole vielä otettu käyttöön. Aineettomien hyödykkeiden kirjanpitoarvo väheni 1,8 miljoonaa euroa.

Ennakkomaksut ja keskeneräisistä hankinnat sisältävät BO:n budjetointisovelluksen hankintamenot. Aineellisten hyödykkeiden kirjanpitoarvo väheni 1,7 miljoonaa euroa, mikä johtuu ensi sijassa kone- ja laiteinvestointien vähenemisestä. Kokonaisinvestoinnit olivat kertomusvuonna yhteensä 1,0 miljoonaa euroa.

Vaihto- ja rahoitusomaisuuden kirjanpitoarvo (5,7 milj. euroa) väheni varainhoitovuonna 3,2 miljoonaa euroa (35,8 %), mikä johtuu lyhytaikaisiin saamisiin sisältyvien siirtosaamisten vähenemisestä. Vaihto-omaisuuden tasearvo oli 4,6 miljoonaa euroa ja se väheni edellisestä vuodesta 0,1 miljoonaa euroa (2,7 %). Lyhytaikaiset saamiset vähenivät edellisestä vuodesta 3,0 miljoonaa euroa. Virastojen ja laitosten kassoissa oli rahavaroja varainhoitovuoden lopussa yhteensä 0,1 miljoonaa euroa.

Vastattavaa

Oma pääoma väheni edellisestä varainhoitovuodesta 5,1 miljoonaa euroa ja 54,3 %. Pääoman siirrot lisäsivät omaa pääomaa 226,9 miljoonalla eurolla ja tilikauden kulujäämä vähensi sitä 232,0 miljoonalla eurolla. Pääoman siirrot –erä sisältää tiliviraston maksuliikemenotilille valtion yleiseltä maksuliikemenotililtä siirretyt katteet (245,9 milj. euroa) vähennettynä tiliviraston maksuliiketulotililtä valtion yleiselle maksuliiketulotilille tehdyillä tyhjennyksillä (17,2 milj. euroa) sekä tilivirastojen välisillä hallinnan siirroilla (1,8 milj. euroa).

Vieras pääoma on kokonaan lyhytaikaista vierasta pääomaa. Vieras pääoma väheni 1,3 miljoonaa euroa (4,1 %), mikä johtuu ensi sijassa ostovelkojen, edelleen tilitettävien erien ja siirtovelkojen vähenemisestä. Tilivirastojen välisiin tilityksiin sisältyvät palkkauksista suoritettut ennakonpidätykset ja työnantajan sosiaaliturvamaksut sekä tapaturmamaksut, joiden tilityspäivä oli tammikuussa 2009. Edelleen tilitettävät erät ovat työnantajan eläkemaksuja, työntekijän eläkemaksuja ja työttömyysvakuutusmaksuja. Edelleen tilitettäviin eriin sisältyvät myös vuoteen 2008 kohdistuvat palkkaukset (1,6 milj. euroa), jotka on maksettu tammikuussa 2009. Siirtovelkoihin sisältyy 16,9 miljoonaa euroa lomapalkkavelkoja, jotka kasvoivat edellisestä vuodesta 1,2 miljoonaa euroa (7,3 %).

1.7 Sisäisen valvonnan arviointi ja vahvistuslausuma

Rikosseuraamusalan sisäisen valvonnan ja siihen kuuluvan riskienhallinnan tilaa on arvioitu käyttämällä Valtiovarain controller-toiminnon valtionhallinnon hyvä käytäntö ja sen toteutumisen arviointi –ohjetta ja siihen liittyvää arviointikehikkoa (COSO-ERM). Arviointi on suoritettu viraston johdon ja toimintayksiköiden laatimana itsearviointina. Sisäisen valvonnan arviointia on täydennetty Rikosseuraamusviraston tarkastustoiminnon ja ulkopuolisten tarkastustahojen havainnoilla.

Käytössä olevien seurantajärjestelmien avulla riskeistä ja kehittämistarpeista on saatu riittävä käsitys. Sisäiseen valvontaan ja riskienhallintaan ei kuitenkaan liity systemaattisuutta eikä valvonnalle ole pääosin asetettu aikatauluja. Tästä syystä on tarve ottaa käyttöön jokin riskianalyysimenetelmä parantamaan systemaattisuutta. Kriminaalihuoltolaitoksessa on ollut käytössä Kaiku-luotain riskienarviointimenetelmä. Kaiku-luotainta on kokeiltu Kaakkois-Suomen aluevankilassa. Rikosseuraamusvirasto ei vielä ole tehnyt päätöstä riskialyysimenetelmän käyttöönotosta koko Rikosseuraamusalalla.

Turvallisuuteen liittyvät riskit ovat rikosseuraamusalalla traditionaalisesti parhaiten tunnistettuja ja hallittuja. Vankeinhoitolaitoksen turvallisuustutkimus valmistui 2008 ja nyt valmistellaan turvallisuusstrategiaa koko Rikosseuraamusalalle. Toiminnallisen turvallisuuden laadun kehittämiseksi on käynnistetty projekti, joka valmistelelee turvallisuuden laatukäsikirjaa.

Rangaistusten muodolliseen täytäntöönpanoon liittyvät riskit on minimoitu Vankitietojärjestelmän suunnittelussa. Henkilökunnan toimintaan liittyvien inhimillisten erehdysten mahdollisuuteen vaikutetaan koulutuksella.

Vuoden 2006 lopulla aloittanut uusi organisaatio on pystynyt vakiinnuttamaan toimintaansa ja selkiinnyttämään sisäistä työnjakoa. Vuosien 2008 – 2009 aikana toteutetaan uudet organisaatiomuutokset, joissa yhdistetään vankeinhoito ja kriminaalihuolto yhdeksi organisaatioksi. Tulevaa organisaatiomallia laadittaessa on määritelty maantieteellinen aluejako uudelleen ja suunnitelmissa on päädytty kolmen alueen hallintomalliin.

Vankeinhoitolaitoksen investointiohjelman edetessä Senaatti-kiinteistöille maksettavien pääomavuokrien menokehys kasvaa. Riskinä on, että varsinaiseen toimintaan jää jatkuvasti vähemmän toimintamäärärahaa. Tulevia vuokrapaineita vähentää Konnun suon vankilan lakkauttaminen ja Pelson vankilan vankipaikkamäärän supistaminen 120:een vuoteen 2012 mennessä. Kolmen alueen hallintomallilla ja yhden vankilan lakkauttamisella pyritään varmistamaan määrärahan riittävyys. Samalla siirretään toiminnan painopistettä avoseuraamuksiin.

Tuottavuushanke edellyttää henkilöstön vähentämistä ja siirtämistä uusiin tehtäviin. Organisaatiomuutoksiin liittyy riski henkilöstön osaamisvajeesta tehtävien muuttuessa ja henkilöstön heikentyneestä työmotivaatiosta. Nopeissa muutoksissa henkilöstölle ei pystytä antamaan ajoissa tarvittavaa täydennyskoulutusta. Suuret ja toistuvat muutokset vaikeuttavat toiminnan perustan vakiinnuttamista.

Etelä-Suomen aluevankila on käyttänyt avolaitosmäärärahoja enemmän kuin mitä heille on tulossopimuksella myönnetty. Ylityksen syytä selvitetään.

Taloussääntö on uusittu ja useimpien toimintayksiköiden työjärjestykset ovat ajan tasalla. Ne muodostavat selkeän kokonaisuuden. Oikeushallinnon palvelukeskuksen kanssa tehdyssä palvelusopimuksessa määritellään työnjako palvelukeskuksen ja toimintayksiköiden välillä.

Johdon raportointijärjestelmää kehitetään. Vuonna 2008 on otettu käyttöön koko alalla BO-budjetointijärjestelmä, ja siihen liittyvä raportointijärjestelmä on osittain valmis ja käytössä. Organisaatiomuutoksissa vastuu toiminnan ja talouden johtamisesta ja seurannasta on määritelty uudelleen. Kaikki uudet vastuuhenkilöt eivät riittävästi hallitse talouden suunnittelu- ja seurantamenetelmiä. Talousasioiden tuntemisen tarvetta ei kaikilla tasoilla tunnisteta. Riseala 2010 –hankkeeseen liittyvässä johdon koulutukseen on sisällytetty talouden suunnittelun koulutus. BO-raportointijärjestelmän käyttökoulutusta on tarpeen lisätä.

Rikosseuraamusalan materiaaliohjesääntömallia on valmisteltu Rikosseuraamusvirastossa ja mallin pohjalta toimintayksiköt voivat laatia omat materiaaliohjesääntönsä. Materiaaliohjesäännössä on ohjeistettu hankintatoiminnot ja omaisuuden hallinta sekä kuvattu toimintaketjut.

Useana vuonna Vankeinhoitolaitos ei ole pystynyt hoitamaan kiinteistöjen kunnossapitoa sillä tasolla, joka on määritelty Senaatti-kiinteistöjen kanssa tehdyissä vuokrasopimuksissa. Samoin vankiloiden laiteinvestointeja ei ole pystytty toteuttamaan poistoja vastaavasti ja riskinä on tilojen ja kaluston kunnan jatkuva heikkeneminen. Määrärahojen niukkuuden vuoksi myös ennakoimattomat kustannukset ovat riskitekijä.

Riskien tunnistaminen ja arvioiminen vaativat edelleen aktiivista kehittämistä. Sisäisen valvonnan arviointi ja riskien tunnistaminen ja hallinta otetaan osaksi säännönmukaista tulosohtausmenettelyä.

1.8 Arviointien tulokset

Rikosseuraamusalalla ei ole tehty toiminnan tuloksellisuuden ja toiminnan vaikuttavuuden kokonaisarviointia.

Kidutuksen ja epäinhimillisen tai halventavan kohtelun tai rangaistuksen estämiseksi toimiva eurooppalainen komitea (CPT) teki määräaikaikäynnin Suomeen huhtikuussa 2008. Vankeinhoitolaitoksesta tarkastuskohteena oli kolme vankilaa. CPT kiinnitti erityistä huomiota siihen, että Vankeinhoitolaitoksen investointiohjelman mukaisesti ei vielä 2015 kaikissa vankiloissa vangeilla ole mahdollisuutta käydä wc-tiloissa kaikkina vuorokaudenaikoina. CPT myös kehotti järjestämään toimintamahdollisuuksia nykyistä useammille vangeille.

Eduskunnan apulaisoikeusasiamies on tehnyt tarkastuksen viiteen vankilaan.

Rikosseuraamusviraston tarkastustoiminto teki vuonna 2008 kahdeksan tarkastusta. Näistä kolmen vankilatarkastuksen painopisteenä oli vankeuslain periaatteiden noudattaminen vankeinhoidossa. Uudet käytännöt vankeusprosessin toteuttamisessa oli vankiloissa otettu käyttöön kohtalaisen hyvin ja henkilökuntaa on edelleen koulutettu vuoden 2008 aikana.

Valvotun koevapauden tarkastuksessa havaittiin, että valvonnan toteutuksessa oli epätasaisuutta ja että joissakin vankiloissa valvonnan määrässä oli kehittämistarvetta. Rikosseuraamusvirasto antoi valvotusta koevapaudesta uuden ohjeen 1.1.2009.

Suljettujen vankiloiden vankien poistumislupiin kohdistunut tarkastus osoitti eräissä vankiloissa sellaisia eroja lupien myöntämisessä, joka vaarantaa vankien yhdenvertaisen kohtelun.

1.9 Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä

Tilivirastossa on selvitettävänä yksi varainhoitovuonna havaittu kunnossapitotoimen hankintoihin liittyvä väärinkäytösepäily.

Lisäksi vankilatuotemyymälään kohdistui ulkopuolisen asiakkaan tekemä rahanvaihtorikos, josta on tehty rikosilmoitus.

2. Talousarvion toteutumalaskelma

Osaston, momentin ja tilijaottelun numero ja nimi	Tilinpäätös 2007	Talousarvio 2008 (TA + LTA:t)	Tilinpäätös 2008	Vertailu Tilinpäätös - Talousarvio	Toteutuma %
11. Verot ja veronluonteiset tulot	2 209 158,11	2 214 966	2 214 965,51	0,00	100
11.04.01. Arvonlisävero	2 209 158,11	2 214 966	2 214 965,51	0,00	100
12. Sekalaiset tulot	9 273 560,26	7 842 981	8 056 585,14	213 603,80	103
12.25.40 Rangaistusten täytäntöönpanon tulot		7 839 000	8 052 603,80	213 603,80	103
12.25.50. Rangaistusten täytäntöönpanon tulot	9 077 919,94				
12.39.10. Muut sekalaiset tulot	195 640,32	3 981	3 981,34	0,00	100
13. Korkotulot ja voiton tuloutukset	4 889,63	3 073	3 073,31	0,00	100
13.03.01. Osinkotulot	4 889,63	3 073	3 073,31	0,00	100
Tuloarviotilit yhteensä	11 487 608,00	10 061 020	10 274 623,96	213 603,80	102

Pääluokan, momentin ja tilijaoittelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2007	Talousarvio 2008 (TA +LTA:t)	Talousarvion 2008 määrärahojen		Tilinpäätös 2008	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirto määrärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö vuonna 2008	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2008	Käyttö vuonna 2008 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
28. Valtiovarainministeriön hallinnonala	3 828,45						0,00	0,00	0,00	0,00
28.0129. Valtiovarainministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arvio määräraha)	3 828,45									
32. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala	349 554	349 554	349 554,37		349 554,37	0,00				
32.80.51. Työllistämisen-, koulutus- ja erityis toimet (kiinteä määräraha)		349 554	349 554,37		349 554,37	0,00				
32.80.51.2.1. -Palkkaukset		338 951	338 950,71		338 950,71	0,00				
32.80.51.2.2. - Muut menot		10 604	10 603,66		10 603,66	0,00				
34. Työministeriön hallinnonala	573 838,09						0,00	0,00	0,00	0,00
34.06.51. Työllistämisen-, koulutus- ja erityis menot (kiinteä määräraha)	573 838,09									
34.06.51.2.1. Palkkaukset	573 838,09									
Määrärahatilit yhteensä	225 000 780,37	239 628 139	234 867 005,42	4 761 133,67	239 628 139,09	0,00	4 829 581,31	227 612 287,31	222 697 252,36	4 915 034,95
1) Määrärahat on esitetty varainhoitovuoden aikana tehtyjen tilijaoittelun muutosten mukaisina (mom. 25.40.74, 25.50.21, 25.50.74).										

3. Tuotto- ja kululaskelma

	1.1. - 31.12.2008		1.1. - 31.12.2007	
TOIMINNAN TUOTOT				
Maksullisen toiminnan tuotot	11 635 582,16		12 320 743,18	
Vuokrat ja käyttökorvaukset	1 939 392,50		1 939 452,12	
Muut toiminnan tuotot	<u>2 809 257,36</u>	16 384 232,02	<u>3 654 314,57</u>	17 914 509,87
TOIMINNAN KULUT				
Aineet ja tarvikkeet				
Ostot tilikauden aikana	27 879 844,80		29 654 418,69	
Varastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	-212 566,46		199 532,65	
Henkilöstökulut	139 858 181,90		130 840 247,51	
Vuokrat	35 665 674,94		32 142 444,06	
Palvelujen ostot	22 435 862,25		19 476 205,38	
Muut kulut	2 429 964,54		2 427 000,97	
Valmistevarastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	342 583,73		11 937,26	
Valmistus omaan käyttöön (-)	-3 247 634,87		-1 739 991,26	
Poistot	5 025 020,00		4 040 898,13	
Sisäiset kulut	<u>3 912 612,85</u>	-234 089 543,68	<u>4 468 975,21</u>	-221 521 668,60
JÄÄMÄ I		-217 705 311,66		-203 607 158,73
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT				
Rahoitustuotot	5 361,10		12 129,59	
Rahoituskulut	<u>-7 711,95</u>	-2 350,85	<u>-8 561,90</u>	3 567,69
SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT				
Satunnaiset tuotot	4 842,17		207 408,25	
Satunnaiset kulut	<u>-42 439,79</u>	-37 597,62	<u>-35 689,95</u>	171 718,30
JÄÄMÄ II		-217 745 260,13		-203 431 872,74
SIIRTOTALOUDEN TUOTOT JA KULUT				
Kulut				
Siirtotalouden kulut kotitalouksille		<u>-22 706,79</u>		<u>-18 368,00</u>
JÄÄMÄ III		-217 767 966,92		-203 450 240,74
TUOTOT VEROISTA JA PAKOLLISISTA MAKSUISTA				
Perityt arvonlisäverot	2 223 630,49		2 229 674,86	
Suoritetut arvonlisäverot	<u>-16 504 543,71</u>	-14 280 913,22	<u>-16 299 719,00</u>	-14 070 044,14
TILIKAUDEN KULUJÄÄMÄ		<u>-232 048 880,14</u>		<u>-217 520 284,88</u>

4. Tase

	31.12.2008	31.12.2007
VASTAAVAA		
KANSALLISOMAISSUUS		
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	764 395,00	631 208,00
KÄYTTÖOMAISSUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SIJOITUKSET		
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET		
Aineettomat oikeudet	9 695,00	29 826,00
Muut pitkävaikutteiset menot	2 775 301,00	4 633 617,00
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	<u>232 361,60</u>	<u>109 624,00</u>
	3 017 357,60	4 773 067,00
AINEELLISET HYÖDYKKEET		
Rakennukset	619 869,00	624 202,00
Rakennelmat	17 302,00	23 527,00
Rakenteet	477 699,00	599 948,00
Koneet ja laitteet	5 426 720,00	6 642 374,00
Kalusteet	151 186,00	179 006,00
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	<u>3 947,00</u>	<u>299 353,39</u>
	6 696 723,00	8 368 410,39
KÄYTTÖOMAISSUUSARVOPAPERIT JA MUUT PITKÄAIKAISET SIJOITUKSET		
Käyttöomaisuusarvopaperit	<u>42 585,00</u>	<u>35 643,00</u>
	9 756 665,60	13 177 120,39
KÄYTTÖOMAISSUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SIJOITUKSET YHTEENSÄ		
	9 756 665,60	13 177 120,39
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISSUUS		
VAIHTO-OMAISSUUS		
Aineet ja tarvikkeet	1 955 198,80	1 725 874,63
Keskeneräinen tuotanto	529 532,00	717 001,80
Valmiit tuotteet/Tavarat	<u>2 160 147,36</u>	<u>2 332 019,00</u>
	4 644 878,16	4 774 895,43
PITKÄAIKAISET SAAMISET		
Pitkäaikaiset saamiset	107,28	107,28
LYHYTAIKAISET SAAMISET		
Myyntisaamiset	656 319,16	656 880,37
Siirtosaamiset	208 611,34	3 247 276,27
Muut lyhytaikaiset saamiset	37 370,15	18 675,11
Ennakkomaksut	<u>466,00</u>	<u>1 809,50</u>
	902 766,65	3 924 641,25
RAHAT, PANKKISAAMISET JA MUUT RAHOITUSVARAT		
Kassatilit	106 102,53	<u>106 857,05</u>
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISSUUS YHTEENSÄ	5 653 854,62	8 806 501,01
VASTAAVAA YHTEENSÄ	<u>16 174 915,22</u>	<u>22 614 829,40</u>
	31.12.2008	31.12.2007

VASTATTAVAA**OMA PÄÄOMA****VALTION PÄÄOMA**

Valtion pääoma 1.1.1998	269 413 004,89		269 413 004,89	
Edellisten tilikausien pääoman muutos	-278 876 891,12		-274 671 460,17	
Pääoman siirrot	226 909 931,18		213 314 853,93	
Tilikauden kulujäämä	<u>-232 048 880,14</u>	-14 602 835,19	<u>-217 520 284,88</u>	-9 463 886,23

VIERAS PÄÄOMA**LYHYTAIKAINEN**

Valtion hoitoon jätetyt vieraat varat	452 273,50		489 781,35	
Ostovelat	6 561 174,91		8 825 118,49	
Tilivirastojen väliset tilitykset	2 726 621,64		2 538 779,58	
Edelleen tilittävät erät	3 919 345,11		4 319 476,42	
Siirtovelat	17 112 542,00		15 898 665,40	
Muut lyhytaikaiset velat	<u>5 793,25</u>	30 777 750,41	<u>6 894,39</u>	32 078 715,63

VASTATTAVAA YHTEENSÄ**16 174 915,22****22 614 829,40**

5. Liitetiedot

5.1 Selvitys tilinpäätöksen laatimisperiaatteista ja vertailtavuudesta

Varainhoitovuoden tilinpäätös on laadittu noudattaen samoja arvostus- ja jaksotusperiaatteita kuin edellisenä varainhoitovuonna.

Henkilöstökulut

Vuosien 2008 ja 2007 henkilöstökuluihin sisältyy eläkemaksujen palautuksia. Palautusten määrä oli varainhoitovuonna 41 968 euroa ja edellisenä vuonna 30 019 euroa.

Liite: 5 Henkilöstökulujen erittely

Vuoden 2008 alusta lukien johtoon kuuluvan henkilöstön palkat on kirjattu liikekirjanpidossa omalle tililleen lomarahaa lukuunottamatta. Lomarahoina kirjanpidon kertymään on lisätty 6 % vuosipalkkion määrästä. Vuoden 2007 toteutumatieto on sen sijaan poimittu henkilöstöhallinnon järjestelmästä, joten tiedot eivät ole vertailukelpoisia.

Liite 7 Kansallis- ja käyttöomaisuuden sekä muiden pitkävaikutteisten menojen poistot

Liitteessä on ilmoitettu tiedot vain niistä kansallis- ja käyttöomaisuushyödykkeistä sekä käyttöomaisuusarvopapereista ja muista pitkäaikaisista sijoituksista, joiden hankintamenoja ei ole vielä tilikauden alkaessa kokonaan kirjattu poistoina kuluksi.

5.2 Nettoutetut tulot ja menot

Momentin numero ja nimi	Tilinpäätös 2007	Talousarvio 2008 (TA + LTA:t)	Tilinpäätös 2008	Vertailu Tilinpäätös - Talousarvio	Toteutuma %
Bruttomenot	0,00	0	0,00	0,00	
Bruttotulot	0,00	0	0,00	0,00	
Nettotulot	0,00	0,00	0,00	0,00	

Momentin numero ja nimi	Tilinpäätös 2007	Talousarvio 2008 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2008 määrärahojen		Tilinpäätös 2008	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot				
			käyttö vuonna 2008	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2008	Käyttö vuonna 2008 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle	
25.40.01 Rangaistusten täytäntöönpanon toimintamenot (netto)(sm 2v)		225 567 000	221 095 288,27		225 629 245,58				221 095 288,27		
	Bruttomenot										
	Bruttotulot	8 250 000	8 312 245,58		8312245,58				8 312 245,58		
	Nettomenot	217 317 000	212 783 042,69	4 533 957,31	217 317 000,00		217 317 000		212 783 042,69	4 533 957,31	
25.50.21 Rangaistusten täytäntöönpanon toimintamenot (netto) (sm 2v)											
	Bruttomenot	210 691 835,90							3 789 792,13		
	Bruttotulot	7 991 835,90							0,00		
	Nettomenot	202 700 000,00					3 789 792,13	3 789 792,13	3 789 792,13		

5.3 Arviomäärärahojen ylitykset

Tilivirastolla ei ole varainhoitovuodella arviomäärärahojen ylityksiä.

5.4 Peruutetut siirretyt määrärahat

Tilivirastolla ei ole varainhoitovuodella peruutettuja siirrettyjä määrärahoja.

5.5 Henkilöstökulujen erittely

	2008	2007
Henkilöstökulut	105 556 264,98	98 636 894,28
Palkat ja palkkiot	104 598 989,14	98 069 710,30
Tulosperusteiset erät	3 075,00	1 929,75
Lomapalkkavelan muutos	954 200,84	565 254,23
Henkilösivukulut	27 976 359,85	25 745 522,62
Eläkekulut	22 928 189,82	20 783 698,99
Muut henkilösivukulut	5 048 170,03	4 961 823,63
Yhteensä	133 532 624,83	124 382 416,90
Johdon palkat ja palkkiot*), josta	2 304 129,60	3 095 613,72
tulosperusteiset erät	3 075,00	1 929,75
Luontoisedut ja muut taloudelliset etuudet		
Johto	4 532,81	6 960,00
Muu henkilöstö	10 220,86	19 454,42

*Johto on määritelty pääjohtajan päätöksellä v. 2007. Vuoden 2008 alusta johtoon kuuluvan henkilöstön palkat on kirjattu liikekirjandossa omalle tilille lomarahaa lukuunottamatta. Lomarahoina kirjanpidon kertymään on lisätty 6 % vuosipalkkion määrästä. Vuoden 2007 toteutumatieto on sen sijaan poimittu henkilöstöhallinnon järjestelmästä nimikekoodin (Rikosseuraamusvirasto) ja ammattiryhmäkoodin 10 (muut virastot ja laitokset) mukaan, joten vuosien 2007 ja 2008 tiedot eivät ole vertailukelpoisia.

Vankipalkat ja niiden sosiaaliturvamaksut

	2008	2007
Vankipalkat	2 960 093,88	3 152 209,36
Vankien toimintarahat	1 362 616,58	905 035,22
Vankien käyttörahat	1 889 959,28	2 274 588,19
Vankien sosiaaliturvamaksut	112 887,33	125 997,84
Yhteensä	6 325 557,07	6 457 830,61
Henkilöstökulut yhteensä	139 858 181,90	130 840 247,51

5.6 Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset

Omaisuusryhmä	Poisto- menetelmä	Poistoaika vuotta	Vuotuinen poisto % ¹⁾
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET			
112 Aineettomat oikeudet			
1120 Ostetut atk-ohjelmistot	tasapoisto	3	33,33
1123 Liittymismaksut		3 tai 5	
114 Muut pitkävaikutteiset menot			
1140 Atk-ohjelmat (itse valmistetut)	tasapoisto	3	33,33
AINEELLISET HYÖDYKKEET			
122 Rakennukset			
Kangas- ja muovihallit	tasapoisto	10	10
Kevytrakenteiset, lyhytaikaiseen käyttöön tarkoitettut varastot, Puiset, kosteat tilat, Puiset, lyhytaikaiseen käyttöön tarkoitettut ja hyväksytyt asuntolat, koulut ja myymälärakennukset, parakkirakenn. tai vast., jotka on pystytetty kiinteälle perustukselle.	tasapoisto	20	5
Kivirakennukset, joissa käsitellään runsaasti syövyttäviä aineita tai joissa on huonosti ilmastoidut, kosteat tilat, Puiset eläinsuojat ja saunarakennukset	tasapoisto	30	3,33
Sekarakenteiset rakennukset, joissa on hyvin ilmastoidut, kosteat tilat. Kevytrakenteiset varastorakennukset. Puiset aidat, ladot, auto- ja kalustosuojat. Puiset Puimalat ja vastaavat.	tasapoisto	40	2,5
Kiviset korjaamot, eläinsuojat, meijerit ja vastaavat. Puiset huvilat ja vastaavat. Omakotitalot.	tasapoisto	50	2
Kiviset autosuojat ja liikerakennukset. Puiset asuin- ja toimistorakennukset. Puiset koulu-, hotelli- ja majoitusrakennukset. Puiset yhdistystalot.	tasapoisto	60	1,67
Kiviset asuin- ja toimistorakennukset. Kiviset koulu- ja	tasapoisto	80	1,25

sairaalarakennukset. Kiviset hoitolaitokset, virastotalot ja vastaavat.

Kiviset hotellirakennukset ja vastaavat.

Rakennuksiin kiinteästi liittyvät järjestelmät ja rakenteet

tasapoisto 5 20

123 Rakennelmat

1230 Rakennelmat

tasapoisto 10 10

124 Rakenteet

1241 Tierakenteet

tasapoisto 10 10

1249 Muut rakenteet

tasapoisto 10 10

125-126 Koneet ja laitteet

1250 Autot

tasapoisto 7 14,28

1251 Laivat ja muut vesikuljetusvälineet

tasapoisto 7 14,28

1253 Raskaat työkoneet

tasapoisto 10 10

1254 Kevyet työkoneet

tasapoisto 10 10

1255 Atk-laitteet ja niiden oheislaitteet

tasapoisto 5 20

1256 Toimistokoneet ja laitteet

tasapoisto 5 20

1257 Puhelinkeskukset ja muut viestintälaitteet

tasapoisto 5 20

1258 Audiovisuaaliset koneet ja laitteet

tasapoisto 10 10

1259 Laboratoriolaitteet

tasapoisto 20 5

– raskaat koneet ja laitteet

tasapoisto 10 10

– kevyet koneet ja laitteet

tasapoisto 5 20

1269 Muut koneet ja laitteet

– raskaat koneet ja laitteet

tasapoisto 10 10

– kevyet koneet ja laitteet

tasapoisto 20 5

127 Kalusteet

1270 Toimistokalusteet

tasapoisto 10 10

1279 Muut kalusteet

tasapoisto 10 10

130 Käyttöomaisuusarvopaperit

ei poisto-
aikaa

Poistosuunnitelmaa ei ole muutettu varainhoitovuoden aikana.

Vuoden 2006 alusta lukien tuotannontekijän, jonka taloudellinen pitoaika ylittää yhden vuoden ja jonka arvonlisäveroton hankintahinta on vähintään 10 000 euroa, hankintameno aktivoidaan taseseen ja kirjaan kuluksi suunnitelman mukaisina poistoina.

5.7 Kansallis- ja käyttöomaisuuden ja muiden pitkävaikutteisten menojen poistot

Kansallisomaisuus			
	102 Rakennukset	109 Kesken- eräinen kans.omaisuus	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2008	0	631 208	631 208
Lisäykset (+)	0	133 187	133 187
Vähennykset (-)	0	0	0
Hankintameno 31.12.2008	0	764 395	764 395
Kertyneet poistot 1.1.2008	0	0	0
Vähennysten kertyneet poistot	0	0	0
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	0	0	0
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot	0	0	0
Kertyneet poistot 31.12.2008	0	0	0
Arvonkorotukset			0
Kirjanpitoarvo 31.12.2008	0	764 395	764 395

Aineettomat hyödykkeet				
	112 Aineettomat oikeudet	114 Muut pitkä- vaikutteiset menot	119 Ennakkomaksut ja keskeneneräiset hankinnat	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2008	88 985	5 575 505	109 624	5 774 114
Lisäykset (+)	0	0	122 738	122 738
Vähennykset (-)	0	0	0	0
Hankintameno 31.12.2008	88 985	5 575 505	232 362	5 896 852
Kertyneet poistot 1.1.2008	59 159	941 888	0	1 001 047
Vähennysten kertyneet poistot		0	0	0
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	20 131	1 858 316	0	1 878 447
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot		0	0	0
Kertyneet poistot 31.12.2008	79 290	2 800 204	0	2 879 494
Arvonkorotukset	0	0	0	0
Kirjanpitoarvo 31.12.2008	9 695	2 775 301	232 362	3 017 358

Aineelliset hyödykkeet

	122 Rakennukset	123 Rakennelmat	124 Muut rakenteet	125-126 Koneet ja laitteet	127 Kalusteet	129 Keskener. ain. om	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2008	694 729	35 940	843 787	15 847 390	397 396	299 353	18 118 595
Lisäykset	18 878	0	0	746 044	11 190	0	776 112
Vähennykset	0	0	0	-609 162	-1 800	-295 406	-906 368
Hankintameno 31.12.2008	713 607	35 940	843 787	15 984 272	406 786	3 947	17 988 339
Kertyneet poistot 1.1.2008	70 527	12 413	243 839	9 205 016	218 390	0	9 750 185
Vähennysten kertyneet poistot	0	0	0	-500 692	-1 800	0	-502 492
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	23 211	6 225	122 249	1 833 889	38 220	0	2 023 794
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot	0	0	0	19 339	790	0	20 129
Kertyneet poistot 31.12.2008	93 738	18 638	366 088	10 557 552	255 600	0	11 291 616
Arvonkorotukset	0	0	0	0	0	0	0
Kirjanpitoarvo 31.12.2008	619 869	17 302	477 699	5 426 720	151 186	3 947	6 696 723

Käyttöomaisuusarvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset

	130 Käyttöomaisuusarvopaperit	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2008	35 643	35 643
Lisäykset	6 942	6 942
Vähennykset	0	0
Hankintameno 31.12.2008	42 585	42 585
Kertyneet poistot 1.1.2008	0	0
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	0	0
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot	0	0
Vähennysten kertyneet poistot	0	0
Kertyneet poistot 31.12.2008	0	0
Arvonkorotukset	0	0
Kirjanpitoarvo 31.12.2008	42 585	42 585

5.8 Rahoitustuotot ja -kulut

Rahoitustuotot	2008	2007	Muutos
Korot euromääräisistä saamisista	2287,79	7 239,96	-4 952,17
Korot valuuttamääräisistä saamisista	0	0,00	0,00
Emissio-, pääoma- ja kurssierot saamisista	0	0,00	0,00
Osingot	3073,31	4 889,63	-1 816,32
Liikelaitosten voiton tulotukset	0	0,00	0,00
Muut rahoitustuotot	0	0,00	0,00
Rahoitustuotot yhteensä	5 361,10	12 129,59	-6 768,49

Rahoituskulut	2008	2007	Muutos
Korot euromääräisistä veloista	5 354,30	4 306,65	1 047,65
Korot valuuttamääräisistä veloista	0	0,00	0,00
Emissio-, pääoma- ja kurssierot	0	0,00	0,00
SWAP-maksut veloista	0	0,00	0,00
Sijoitusten lainasaamisten tileistäpoistot	0	0,00	0,00
Muut rahoituskulut	2 357,65	4 255,25	-1 897,60
Rahoituskulut yhteensä	7 711,95	8 561,90	-849,95

Netto	-2 350,85	3 567,69	-5 918,54
--------------	------------------	-----------------	------------------

5.9 Talousarviotaloudesta annetut lainat

Tilivirastolla ei ole valtion talousarviotaloudesta myönnettyjä lainoja.

5.10 Arvopaperit ja oman pääoman ehtoiset sijoitukset

Käyttö- ja rahoitusomaisuusarvopaperit

	31.12.2008				31.12.2007						
	Kappale- määrä	Markkina- arvo	Kirjanpito- arvo	Omistus- osuus	Myyntioi- keuksien alaraja	Saadut osingot	Markkina- arvo	Kirjanpito- arvo	Omistus- osuus	Myyntioi- keuksien alaraja	Saadut osingot
Julkisesti noteeratut osakkeet ja osuudet				0		0,00		0			440,00
Kuopion Puhelin Oyj				0		0		0			
Kuopion Puhelin Oyj				0		0		0			
Mikkelin Puhelin Oyj				0		0		0			280,00
Mikkelin Puhelin Oyj				0		0		0			160,00
Julkisesti noteeraamattomat osakkeet ja osuudet	901		42 585,00			979,00		35 643,00			2 594,00
Joensuun seudun Puhelin	18		3 024,00					3 024,00			
Pohjois-Hämeen Puhelin Oy, A-sarja ja B-sarja	120		3 496,00					3 496,00			
Pirkanmaan Luomutuottajat Oy	1		168,00					168,00			
Vaasan läänin Puhelin Oy	11		4 807,00			979,00		4 807,00			594,00
Lihakunta/ Kuopio	4		1 269,00					1 269,00			
Osuuskunta Sataluomu, Pori	1		168,00					168,00			

Elix Oil Oy, Somero	12	2 018,00	2 018,00	
Osuuskunta Jalostuspalvelu	1	200,00	200,00	
Osuuskunta Lihakunta	1	2 467,00	2 467,00	
Osuuskunta Pohjolan Maito	724	24 800,00	17 858,00	
Forssan Seudun Puhelin Oy		0,00	0,00	140,00
TikkaCom Oy Joensuu	6	0,00	0,00	
Kajaanin Puhelinosuuskunta		0,00	0,00	
Kymen Puhelin Oy		0,00	0,00	532,00
Lohjan Puhelin Oy		0,00	0,00	1040,00
Kokkolan Puhelin Oy		0,00	0,00	
Savonlinnan Puhelinyhdistys		0,00	0,00	72,00
Auria Turun Puhelin Oy	2	168,00	168,00	
Vaasan läänin Puhelin Oy		0,00	0,00	216,00
		42 585,00	35 643,00	
Kaikki yhteensä		42 585,00	979,00	3 034,00

Varainhoitovuoden aikana osinkotuloja on kertynyt yhteensä 3 073,31 euroa, mistä puhelinosakkeiden osuus on 979,00 euroa ja 2094,31 osuuskunnilta saatuja voitonjakoeriä. Osuuspääoman korkoja kertyi A-Tuottajat Oy/Atrialta 627,16 euroa, Osuuskunta Pohjolan Maidolta 1307,11 euroa ja Osuuskunta Tuottajain Maidolta 160,04 euroa.

5.11 Taseen rahoituserät ja velat

	Vaihtuvakorkoiset			Kiinteäkorkoiset			Yhteensä
	Alle	1 -5	Yli	Alle	1 - 5	Yli	
	1 vuosi	vuotta	5 vuotta	1 vuosi	vuotta	5 vuotta	
Vastaavien rahoituserät							
Annetut euromääräiset velkakirjalainat	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Euromääräisten velkakirjalainojen ostot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut pitkäaikaiset euromääräiset sijoitukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Euromääräiset lainasaamiset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut euromääräiset sijoitukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut valuuttamääräiset sijoitukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Rahat, pankkisaamiset ja muut rahoitusvarat	0,00	0,00	0,00	106 102,53	0,00	0,00	106 102,53
Yhteensä	0,00	0,00	0,00	106 102,53	0,00	0,00	106 102,53

	Vaihtuvakorkoiset			Kiinteäkorkoiset			Yhteensä
	Alle	1 -5	Yli	Alle	1 - 5	Yli	
	1 vuosi	vuotta	5 vuotta	1 vuosi	vuotta	5 vuotta	
Vastattavien rahoituserät							
Otetut euromääräiset lainat	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Otetut valuuttamääräiset lainat	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Lainat talousarvion ulkopuolella olevilta valtion rahastoilta	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut pitkäaikaiset velat	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Seuraavana tilikautena maksettavat lyhennykset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Lyhytaikaiset euromääräiset lainat	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Lyhytaikaiset valuuttamääräiset lainat	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Valtion hoitoon jätetyt vieraat varat	0,00	0,00	0,00	452 273,50	0,00	0,00	452 273,50
Yhteensä	0,00	0,00	0,00	452 273,50	0,00	0,00	452 273,50

5.12 Valtiontakaukset ja -takuut sekä muut vastuut

Tilivirastolla ei ole valtiontakauksia ja -takuita.

Vastuusitoumukset

€ tai sanallinen selitys	Muutos		
	31.12.2008	31.12.2007	
Kansainvälisille rahoituslaitoksille annetut sitoumukset	0,00	0,00	0,00
Vastuut vahinko- ja vakuutuskorvauksista	0,00	0,00	0,00
Muut vastuut	222 734 208,00	243 964 659,00	-21 230 451,00
Vuokrasopimukset	222 734 208,00	243 964 659,00	-21 230 451,00

Merkittävät monivuotiset taloudelliset sopimukset

Vuokrasopimukset	Vuosittaiset talousarviomenot yhteensä, arvio
Kestoajaltaan pidemmät kuin 4 vuoden sopimukset yhteensä	21 334 450,00
Määräaikaiset sopimukset	20 431 693,00
Toistaiseksi voimassa olevat sopimukset	902 757,00

Rikosseuraamusvirasto (151)

5.13 Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat

Tilivirastolla ei ole taseeseen sisältyviä rahastoituja varoja.

5.14 Taseeseen sisältymättömät rahastoidut varat

Tilivirastolla ei ole taseeseen sisältymättömiä rahastoituja varoja.

5.15 Velan muutokset

Tilivirastolla ei ole taseessaan valtionvelkaan kuuluvia eriä.

5.16 Velan maturiteettijakauma ja duraatiot

Tilivirastolla ei ole taseessaan valtionvelkaan kuuluvia eriä.

5.17 Oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi tarvittavat muut täydentävät tiedot

Täydentäviä tietoja sisältyy toimintakertomukseen laskelmien muihin liitetietoihin.

6. Allekirjoitukset

Tilinpäätös on hyväksytty Helsingissä 16.3.2009

Esa Vesterbacka
Vankeinhoitolaitoksen pääjohtaja
Rikosseuraamusviraston päällikkö